

A

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1901. SZEPTEMBER HÓ 24—25. NAPJAIN SÁROSPATAKON
TARTOTT

ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

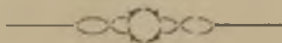
JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

RADÁCSI GYÖRGY,

egyházkerületi papi főjegyző.

112. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD JENŐ AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.

1901.

A *tiszáninneni* ev. ref. egyházkerület 1901 évi őszi közgyűlését Sárospatakon szeptember hó 24—25. napjain tartotta meg **Kun Bertalan** püspök és **Bernáth Elemér** helyettes főgondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Meczner József* egyházmegyei gondnok, *Idrányi Ferencz*, *Ujj János* és *Kovács Béla* papi-, *Csoma József*, *Dobozy Pál*, *Naményi Gyula* világi tanácsbírák, és *Ujj József* papi főjegyző.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből: *Tóth Dániel* esperes, *Makláry Károly*, *Sólyom Gyula*, *Bodolay István* papi-, *Papszász Lajos* és *Szathmáry Király Pál* világi tanácsbírák.

A felső-borsodi egyházmegyéből: *Vadászy Pál* esperes, *Bodnár István*, *Palcsó Károly* papi-, *gr. Vay Tihamér* világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál* esperes, *Ruszkay Gyula*, *Sághy Sándor* papi tanácsbírák, *Pósa Lajos* papi aljegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Ragályi Géza* esperes, *Arday Janka Dániel*, *Tóth Kálmán* papi tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó Endre* esperes, *Virág József*, *Szabó József* papi-, *Stépan László* világi tanácsbírák, *Homoky Antal* papi főjegyző.

Az alsó-zempléni egyházmegyéből: *Keresztúry József* esperes, *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok, *Tóth Lajos*, *Gecse Péter*, *Bálint Dezső* papi-, *Meczner András*, világi tanácsbírák, *Dr. Kovács Gábor* világi aljegyző.

A felső-zempléni egyházmegyéből: *Hutka József* esperes, *Bernáth Elemér* egyházmegyei gondnok, *Ujj István*, *Tudja Mihály* papi-, *Gróf Lónyay Gábor*, *Nemes Lajos*, világi tanácsbírák és *Péter Mihály* papi főjegyző.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Idrányi Ferencz*, *Nagy Ignác*, *Radácsi György* papi, *Debreczeni Bertalan*, világi részről.

A sárospataki főiskolából: *Fejes István* aligondnok, *Novák Lajos* akadémiai-, *Szinyei Endre* gimnáziumi igazgatók.

A miskolczi főgimnázium részéről: *Jármy József* h. igazgató.

A rimaszombati főgimnáziumból: *Veres Samu* h. igazgató.

Mint egyházkerületi jegyzők: *Radácsi György* papi főjegyző; *Czinke István*, *Vattay László* papi-, *Dr. Finkey József* és *Dr. Finkey Ferencz* világi aljegyzők.

I.

KÖZGYŰLÉSI ÜGYEK.

1. *Kun Bertalan* püspök buzgó imádságban kérvén az anyaszentegyház oltára körül összesereglett hivekre Isten szent lelkének kitöltetését s egész anyaszentegyházunkra a mennyei kegyelem ajándékait, ima után a több százados főiskola falai között egybegyűlt képviselőket melegen üdvözli s a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja. Őszinte sajnálkozással jelenti egyszersmind, hogy *Br. Vay Béla* főgondnok ő kegyelmessége halaszt-hatatlan teendői miatt kénytelen volt a gyűlésről elmaradni, miért is a világi elnöki szék elfoglalására — a fenálló rendtartás értelmében — a jelenlévő legidősebb egyházmegyei gondnokot, *Bernáth Elemér* urat kéri fel.

Közgyűlés maga is sajnálattal veszi tudomásul főgondnok ő kegyelmességének kényszerült elmaradását s *Bernáth Elemér* f.-zempléni egyházmegyei gondnokot, mint társelnököt szíve teljességével köszönti.

2. Az egyházmegyék által bejelentett képviselők s a közgyűlés másnemű tényezőinek nevei felolvastatván, a megjelent képviselők a jelen gyűlésre igazoltattak.

3. A képviselők igazolásával kapcsolatban jelenti az elnökség, hogy Révész Kálmán abauji esperes, *Br. Vay Elemér* alsó-borsodi, *Ragályi Béla* felső-borsodi, *Farkas Ábrahám* gömöri, *Lakatos Miklós* tornai, *Komjáthy Béla* ungi egyházmegyei gondnokok s *Szekrényessy Árpád*, *Bornemisza László*, *Molnár József*, *Dr. Katona László*, *Szabó Lajos*, *Minay István*, *Kóczán Miklós*, *Dókus Ernő* egyházmegyei tanácsbírák s ille-tőleg küldöttek, *Dókus Gyula* főiskolai világi algond-

nok s Lévay József, Miklós Ödön, Kérészy Barna, Szentimrey Gyula, Zombory Gedő egyházkerületi tanácsbírák és Szalay László egyházkerületi világi főjegyző részint betegséggel, részint egyéb fontos okokkal igazolták elmaradásukat; bemutatja egyúttal az elnökség a felső-zempléni egyházmegye folyó évi augusztus 29-ki közgyűlésének 2. sz. jkvi pontját, a mely szerint a *Hajzer Endre* halálával megüresedett esperesi állásra a szavazatra jogosított gyülekezetek többségének bizodalma *Hutka József* bánóczi lelkészt, egyházmegyei papi főjegyzőt emelte fel, a ki a hivatalos esküt az egyházmegyei közgyűlés előtt ugyancsak aug. hó 29-kén letette, minek következtében az egyházkerület asztalánál, mint esperes foglalhat most már helyet. Midőn őt ilyen minőségben szívesen üdvözli, a felső-zempléni egyházmegye s egész egyházkerületünk javára gyümölcsötvetendő tehetségeire s már eddig is megbizonyított buzgóságára Istennek áldó és segítő kegymét kéri.

Közgyűlés az elnökség jelentését az elmaradott gyűlés-tagokra nézve tudomásul vévén, *Hutka Józsefet*, mint a f.-zempléni egyházmegye új esperesét a maga részéről is szívélyesen és jó reménységgel üdvözli.

4. A gyűlés megalakulása után, tárgysorozaton kívül, mély meghatottsággal emlékezik elnöklő püspökünk arról a nagy veszteségről, a mely *Szilágyi Dezsőnek* f. évi július hó 31-én váratlanul történt elhunytá által egész szeretett magyar hazánkat, közelebbről ev. ref. anyaszentegyházunkat érte s kéri a közgyűlést, hogy a Gondviselés által sokra hivatott férfiú halála miatt támadt országos fájdalomból követelje meg a maga részét és a nagy halott emlékezetét jegyzőkönyvileg is örökítse meg.

Egyházkerületi közgyűlés, miként a gyászos esemény első pillanataiban, úgy most, hónapok mulva is, mélységesen érzi s a veszteség méltó fájdalmai között is boldogan vallja, hogy *Szilágyi Dezső* ama kivételes földi halandók sorába tartozott,

a kik a kegyelemből részökül jutott talen-
tumok bölcs felhasználásával és közjóra
való értékesítésével milliók hálájára teszik
magokat érdemesekké „s a kik sokakat vezet-
vén az igazságra, fénylenek, miként az égnek csil-
lagai.“ Mint egyetemi tanár, mint igazság-
ügyi miniszter s mint az ország házának
elnöke, vagy mint ev. ref. egyházunknak
egyik többről-többre hivatott őrállója s kü-
lönösen mint a dunamelléki testvér-egy-
házkerület főgondnoka s egyetemes kon-
ventünknek egyik vezérlő lelke, — ország
világ előtt adta nagy bizonyságait annak,
hogy „az ő vitézkedésének fegyverei nem testiek,
hanem Isten és ember előtt hatalmasok az erőssé-
gek lerontására, az okoskodások megdöntésére s a
gondolatok rabbá tételére.“ Bármely állásában
s méltóságában, a melyre az ország köz-
véleménye, vagy ev. ref. anyaszentegyhá-
zunk bizodalma elszólította és a fejedelmi
kegy felemelte: mindenütt erős, hódító, ren-
díthetetlenül következetes, alkotmányos és
igazságos s épenezért szinte ellenállhatat-
lan s nekünk magyarországi ev. ref.
anyaszentegyháznak ékességünk, dicseke-
désünk, büszkeségünk és reménységünk.
Midőn mint ilyennek emlékezetét tisztánin-
neni egyházkerületünk közgyűlése is mély
tisztelettel s az igaz érdem iránt való
hálás elismeréssel örökíti meg jegyzőköny-
vében: ugyanakkor szíveteljességével osz-
tozkodik a dunamelléki testvér-kerület
mély gyászában s vele bensőképen össze-
ölelkezye sóhajtja az ó-szövetség dalnoká-
val: „Oh, hogy elhullottak a hősök!“ (2.
Sám. I. 27.) Áldott legyen a kidőlt jeles-
nek emlékezete!“

5. Ugyancsak elnöklő püspökünk örvendetes ese-
ményként jelzi és közgyűlési jegyzőkönyvünkben is
megörökítendőnek véli azt a kitüntetést, a melyben
egyházkerületünk két kiváló veterán tagja s a gömöri

egyházmegyének két vezérlő alakja részesült az által, hogy *Szentpétery Sámuel* pelsőczyi lelkészt és nyugalomba vonult esperest a fejedelmi kegy — az egyház és tanügy szolgálatában 60 éven át tanúsított példás hűségeért — a Ferencz József-rend lovagkeresztjére méltatta, *Nagy Pál* tornallyai lelkészt s működő esperest pedig lelkészi működésének 50-ik, esperesi hivataloskodásának 20-dik évfordulóján — saját közvetlen munkatársai — örömnép rendezésével tisztelték meg.

Egyházkerületi közgyűlés jól ismeri mindkét férfiú hosszú s buzgó szolgálatainak érdemességét és bár jól tudja, hogy szent könyvünk bizonyosága szerint az Istentől vezérelt lelkek jutalma *ő velök vagyon*: mind a mellett a maga részéről is örömmel jegyzi fel az egyház és tanügy két hivatott szolgájának nyilvános kitüntetését s őket ez alkalomból a legmelegebben üdvözölvén — kívánja, hogy az a lélek, a mely megdicsőítette magát pályafutásuk eddigi küzdelmei között, maradjon velök mindvégig s tegye áldásossá, derüssé alkonyodó életük napjait és esztendeit is.

6. Tárgysorozat rendjén, tavaszi közgyűlésünk 8-ik sz. jkvi pontja alapján, olvastatott a főiskolai igazgatótanácsnak az állami tanítóképezdei vallástanárság állandósítására vonatkozó felterjesztése, a mely — tekintettel a főiskolai theol. tanári karnak e tárgyban kifejtett véleményére — a vallásoktatásnak önálló és állandó tanerő által való végeztetését helyesnek és kívánatosnak tartja ugyan, de mert a vallásoktatásnak ez a módja csak egy 2-ik gimnáziumi vallástanszék felállításával volna gyakorlatilag szerencsésen megoldható: — javasolja, hogy — miután a képezdei vallásoktatás egy önálló tanerőnek nem nyújthat kellő foglalkozást — e tárgy felett térjen az egyházkerületi közgyűlés mindaddig napirendre, míg az ev. ref. egyetemes konvent az egyre szükségesebbeknek mutatkozó katekhetai állások szervezésének és javadalmazásának kérdését kedvezőleg meg nem oldja.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanács indítványát elfogadja s a

sárospataki áll. tanító-képezdei vallástanárság állandósításának kérdését a napirendről egy időre leveszi; de ugyanakkor megsürgetni óhajtja az egyetemes ev. ref. konventet, hogy a katekhetai állomások szervezését fontos egyházi érdeknek tekintvén, azok mielőbbi felállítása és kedvező javadalmazása végett a szükséges lépéseket megtenni a kívánatos eredményt szorgalmazni méltóztassék.

7. Ugyancsak a főiskolai igazgató-tanács 1900. évi tavaszi gyűlésünk 32-ik és 1901. évi szintén tavaszi gyűlésünk 8-ik jkvi pontja értelmében beterjeszti a sárospataki theologiai tanári karnak a budapesti egyetemmel kapcsolatos prot. theol. fakultás felállítása tárgyában készített véleményes javaslatát s erre a szeptemberi gyűlésében hozott saját jkvi határozatát.

A theologiai tanári karnak 1901. május 3-áról keltezett véleményes jelentése a következő:

„Többszörös megbeszélés és komoly megfontolás tárgyává tévén theologiai tanári kar a budapesti prot. theol. fakultás kérdését, végeredményül abban állapodott meg, hogy ev. ref. egyházunk a jogegyenlőség nagy törvényének parancsolata szerint elvitázhatatlanul kötelezve van arra, hogy a prot. theol. fakultás felállítását törvényhozásilag sürgesse; és — a mennyiben erre a fakultásra első sorban a jogegyenlőség külső bizonyítéka gyanánt van egyházunknak, sőt országunknak is szüksége: — ennek helye csak az ország fővárosa lehet és csak ugyanaz az egyetem, a melyen a róm. kath. egyház theologiai fakultása állami fentartásban részesül. A prot. theol. fakultásnak másutt való felállítása provinciális jelleget kölcsönözne a felekezeti jogegyenlőség követelte intézménynek s épen azért célját tévesztené.

A felállítandó fakultásnak a prot. egyházhoz s külön-külön az ág. evangelikus és ev. ref. egyházunkhoz való viszonyára nézve ugyanazok a jogok és köteleességek volnának kikötendőek, a melyeket a budapesti róm. kath. fakultással szemben a róm. kath. egyház élvez s illetőleg teljesít. A jogegyenlőség szigorú fentartása ezt követeli.

Hogy aztán a budapesti prot. theol. fakultás milyen viszonyban legyen az egyházkerületek által fentartott és jövőre is fentartandó theol. akadémiákkal, ez a kérdés — több más kapcsolatos kérdéssel együtt — akkor vethető fel határozottan, ha a hazai prot. egyházaknak sikerült kieszközölniök az államkormányánál és törvényhozásnál a budapesti prot. theol. fakultás elvi elfogadását.

A sárospataki theol. tanári kar tisztelettel javasolja azért a főiskolai igazgató-tanács útján a főtiszteletű egyházkerületnek, hogy kérje fel az egyetemes konventet annak kieszközlésére, hogy a Budapesten létesítendő prot. theol. fakultás szervezését fogadja el az államkormány s illetőleg az országos törvényhozás a felekezeti jogegyenlőség szükségyszerű folyamának s az elv elfogadása után a theol. fakultás miként leendő szervezése végett szólítsa fel a prot. egyházakat véleményeik felterjesztésére. Addig pedig, míg e fontos kérdésben az államkormány s illetőleg a törvényhozás határozott állást nem foglal, a részletes tervek és véleményes jelentések készítésére hozott konventi és egyházkerületi határozatok felüggesztendők.“

A főiskolai igazgató-tanács e véleményes javaslatot a következő jkvi határozattal kísérte:

„A theol. tanári kar a budapesti tudomány-egyetemmel kapcsolatos prot. theol. fakultás felállítását első sorban is a felekezeti jogegyenlőség külső bizonyítéka gyanánt tartja szükségesnek. Igazgató-tanács ezt a külső, formai jogegyenlőséget a budapesti tudomány-egyetemmel ma kapcsolatos kath. theol. fakultás megszüntetésével is megvalósíthatónak látja. Épen ezért inkább erre az utóbbi álláspontra helyezkedik, annyival inkább, mert prot. egyházunknak erős, kulturális központokra van szüksége, a melyeknek jövőbeli kifejlődését azonban egy központi, az egyetemmel kapcsolatos theol. fakultás nemcsak gátolná, hanem természetszerű vonzó erejénél fogva, a ma meglévő theol. akadémiákat is elnéptelenítené s hatásával vallásos és tudományos működésük jellegét és önállóságát erősen befolyásolná. Igazgató tanács különben a szóban levő theol. fakultás kérdésének részletes tárgyalásába ezúttal nem kíván bocsátkozni, hanem a mennyiben ez a kérdés a két prot. egyházat közösen érdekli,

azzal a tiszteletteljes kéréssel fordul a Főtiszt. egyházkerülethez, hogy azt vétesse fel a zsinat tárgyai közé.

Egyházkerületi közgyűlés, az ellentétes vélemények beható mérlegelése után, tekintettel a nagy kérdés fontosságára és közérdekű természetére, de tekintettel különösen az egyházmegyék köréből felmerült s az autonómia szempontjából teljes tiszteletre méltó aggodalmakra és kívánságokra: — kimondja, hogy a prot. theol. fakultás tárgyában felterjesztett vélemények közgyűlésünk jkvébe foglaltatván, felhívottnak az egyházmegyék, hogy e nagy fontosságú tárgyban készitendő véleményes javaslatukat a legközelebbi tavaszi közgyűlésre sziveskedjenek felterjeszteni.

E határozatról az ev. ref. egyetemes konvent is értesítetik.

8. Tavaszi közgyűlésünk 16. sz. jkvi pontjában a sárospataki theol. akad. tanári kar a *Warga Lajos* „Ker. egyháztörténelem“ czimű nagy művének kiegészítésére és nyomda alá rendezésére hivatván fel, jelenti papi főjegyző, hogy miután az egyháztörténelemnek tavaszi gyűlésünkön megválasztott tanára csak ez iskolai év elején foglalhatta el tanszékét, — nélküle a theol. tanári kar a nevezett mű kiegészítésével nem foglalkozhatott; kéri ezért a theol. tanári kar nevében a határidő meghoszsabbítását.

Egyházkerületi közgyűlés, a theol. tanári kar indokait helyeselvén, annak a nevezett mű kiegészítésére vonatkozó jelentését tavaszra várja be.

9. Ugyancsak tavaszi közgyűlésünk a sárospataki főiskola igazgató-tanácsának a *Vay-Mocsáry-alapítvány megosztása* tárgyában benyújtott javaslatát 41. sz. határozatával tárgyalás és véleményes jelentéstétel végett áttette az egyházkerület pénzügyi választmányához. Ezen határozat folytán a pénzügyi választmány jelentését beterjesztette, melylyel kapcsolatban olvasta-

tott a főiskolai igazgató-tanácsnak a jelentéssel egyező előterjesztése.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentések elfogadása után kimondja határozatilag, hogy a Vay-Mocsáry-alapítványból további tőkésítés végett kiszakítandó 200,000 kor. első sorban 5%-kal kamatozó tőkékből állíttassék egybe; miután ezen tőkék összege 196,000 kor. 91 fill.: kiegészítésül 4000 kor. 6%-os tőke csatolandó; a fennmaradó tőke 6% kamatát pedig az egyházkerületi pénztár évnegyedenként utólagosan küldje meg a főiskolai pénztári hivatalnak; miután a tőkék egy része 7 és 8%-kal kamatozik, az előálló kamattöbbletet az utolsó évnegyedben számolja el és küldje el a főiskolai pénztári hivatalnak.

10. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 47. sz. jkvi pontjával arra hívta fel a *miskolczi felső-leányiskola* felügyelő-bizottságát, hogy az intézet *tanárainak fizetés-rendezésére* nézve adjon véleményes javaslatot a szükséges fedezet kimutatásával. Felügyelő-bizottság e felhívásnak eleget téve, jelenti, hogy az egyik rendes tanár áthelyezése folytán csak az igazgató-tanár törzsfizetése és korpótléka s két tanítónő korpótléka rendezendő. És pedig az igazgató-tanárnak, mint 30 éves tanárnak és igazgatónak törzsfizetése a mostani 2800 korona helyett 3600 koronában, korpótléka pedig a mostani 400 korona helyett öt-öt évi 200 koronával (a 25 éves szolgálatig bezárólag) 1000 koronában lenne megállapítandó. A két tanítónő közül, a kiknek törzsfizetésük ma 1000 korona s korpótlékuk 100—100 kor., az egyiknek, a ki 15 éve működik az intézetben, korpótléka 300, a másiknak, a ki 13 éve működik, korpótléka 200 koronában állapíttatnék meg. E fizetés és korpótlék rendezésével járó kiadások összesen évi 1700 koronával terhelnék a költségvetést.

Ez összeg fedezésére szolgálna: 1. az igazgatónak az internátus felügyeletéért eddig is fizetett 400 kor. és a tandíjbeszedésért adott 200 kor. tiszteletdíj, mely összegeket e célra maga az igazgató felajánl; 2. a

kézi munka eddigi tanítónője fizetéséből 200 korona, miután az új tanítónő 200 koronával kevesebbre hivatott meg; 3. a felszerelési, költségvetésileg megállapított 400 koronából 200 kor. felesleg. Ezek összesen 1000 koronát tévén, a hiányzó 700 kor. az internatusi többelből lenne fedezendő.

Egyházkerületi közgyűlés a felügyelő-bizottság véleményes javaslatából meggyőződven, hogy a tervezett fizetésrendezésre a kellő alap meg van s maga részéről is óhajtván az intézet nagyérdemű igazgatójának és tanítónőinek hosszú, fáradságos és sikeres működését minél kedvezőbb anyagi helyzet biztosítása által is jutalmazni: egész terjedelmében elfogadja és megerősíti a felügyelő-bizottság fentebbi javaslatait s felhatalmazza a felügyelő-bizottságot, hogy a kimutatott fizetés és korpótlék felemeléseket a folyó évi költségvetésbe illeszsze be.

11. Ugyancsak tavaszi közgyűlésünk 68. sz. jegyzőkönyvi pontja a „*Sárospataki Irodalmi Kör*“-t — a gömöri egyházmegye kivánsága alapján, a népiskolai *vallástani kézi könyvek*, különösen pedig a „Hit és erkölestan“ sürgős átdolgozására szólítván fel, jelenti papi főjegyző, hogy az „*Irodalmi Kör*“ elnöksége e tekintetben az előkészítő intézkedéseket megtette.

Tudomásul szolgál s az eredményről szóló jelentés legközelebbi gyűlésünkre bevaratik.

12. Tavaszi közgyűlés 111. sz. határozata folytán beterjeszti a sárospataki főiskola Gazdasági Választmánya a Bárczay-alapról szóló következő jelentését:

„Elnök jelenti, hogy a tavaszi egyházkerületi közgyűlés 111. számú határozatával megbízta a Gazdasági Választmányt, hogy a Bárczay-alap állásáról jelentést adjon, különös tekintettel arra: le van-e az alap évi jövedelme előző utalványozások folytán kötve, és miként? Ezen meghagyás folytán az alap állását 10 évre visszamenőleg megvizsgálta, annak 1901 évi kamata

kiadható. Az alapítvány története, rendelkezése és állása a következő:

„Tek. bárczai Bárczay Sámuel úr 1813-dik eszt. okt. 20-án költ testamentumában fundált Académiákra menő jeleőbb ifjak felsegélésekre alumniumúl ötezer forintokat.“ Ezen fundatio célja az, hogy az 5000 frtot tevő tőke kamata olly oskolai pályájokat elvégzett jeles ifjoknak adattassanak, a kik magokat vagy professorságra, vagy valamely nevezetes városban leendő Papságra kívánják a külső országi akadémiákban ki-formálni.“

A tár állása tehát 5000 váltó forint, azaz 2100 o. é. frt, vagyis 4200 korona, évi 6% kamata pedig 126 frt, azaz 252 korona.“

A felolvasott jelentés, tudomásúl vétetik.

13. Kun Bertalan püspök *a lelkészi nyugdíjintézet kérdésében* a tavaszi gyűlésünk 118. sz. jkvi pontjában nyert megbízatásához képezt, az általa összeállított bizottság nevében a következő véleményes javaslatot terjeszti be:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 118. számú határozatában azzal bizatván meg, hogy a lelkészi nyugdíjintézet kérdésében bizottságot hívjak össze s ennek véleményes javaslatát őszi közgyűlésünkre terjeszszem be, — van szerencsém a kérdéses javaslatot a következőkben előterjeszteni:

Egyetemes Konventünk még a mult évi jkve 11. sz. végzése 8-dik pontja alatt méltóztatott kimondani, hogy — miután a zsinat egy országos lelkészi nyugdíjintézet létesítését a jövő törvényhozás intézkedései közé sorozta, ez eszmével tüzetesen foglalkozni kíván, minek folytán felhívta az egyházkerületeket, hogy a felállítás módjára nézve tegyenek javaslatot, különös tekintettel a felállítással járó terhek megállapítására és a fedezet mikéntjére. Ezen felhívásra a f. évi tavaszi Konventre csak 3 egyházkerület küldötte be javaslatát, u. m. a dunántúli, dunamelléki és tiszántúli s így a Konvent bevárandónak tartotta az erdélyi és tiszáninneri egyházkerületek javaslatát is, hogy mind az öt egyházkerület véleményét ismerve, hozzon e tárgyban

érdemleges határozatot, kifejezván egyúttal azon aggodalmát is, hogy egyetemes egyházunk a mostani viszonyok közt aligha lesz olyan helyzetben, hogy ily nagy anyagi áldozatokat igénylő intézmény létesítéséhez hozzá foghatna, — miután a beérkezett javaslatok szakértői számítás nélkül készült s teljesen bizonytalan alapon álló tervezeteknek minősíthetők. Ezen aggodalom él bizottságunk tagjainak szívében is, mert bizottságunk sincs abban a helyzetben, hogy szakértői számítást tehetne arra nézve: milyen terhet róna ez az új intézmény egyetemes egyházunkra s miként volna ez a teher fedezhető. Bizottságunk is csak hozzávetőleges számítást tehet, a mint tették a többi kerületek, a melyek közül bizottságunk a tiszántúli kerület véleményét tekinti legreálisabbnak s így magára nézve is mintegy irányadónak.

A tiszántúli kerület véleménye szerint, a melyben bizottságunk is osztozik, — csak úgy lehet a lelkeszi nyugdíj-kérdést minden igényt kielégítőleg és minden irányban megnyugtatólag megoldani, ha oly alappal oly intézményt sikerül alkotni, a mely — az alakulástól számítva — legfeljebb a 6-dik évben megkezdheti működését s a lelkesznek, teljes munkaképtelenség esetén, 40 évi szolgálat után, az egész fizetést biztosítja. Az ilyen módon létesítendő nyugdíj-intézetnek — magába olvasztván az országos gyámintézetet is — a javaslat szerint 470,000 korona évi jövedelemre volna szüksége. E jövedelem alapját képeznék a tiszántúli javaslatban pontonként felsorolt összegek, a mennyiben azokat az egyetemes egyház kötelezőleg elfogadná, illetőleg megállapítaná. Ezen kombináció mellett is azonban csak 6 év múlva kezdetné meg a nyugdíjintézet áldásteljes működését. Mint-hogy pedig a fedezetre szükséges 470,000 kor. évi jövedelem összeállítása a lelkeszre — a kik, az országos gyámháztól eltekintve, a kerületi és egyházmegyei gyámhátról is jelentékeny összeggel vannak megterhelve — kétségkívül újabb s még nagyobb terheket róna s az is szükségessé válnék, hogy a kerületi és megyei gyámházak szintén beolvasztassanak az országos nyugdíjintézetbe: — eldöntendő volna az egyházkerület részéről, hogy bele megy-e a kerületi papi özvegy-árvtár megszüntetésébe, illetőleg az országos nyugdíjintézetbe leendő beolvasztásába, valamint az egyházmegyék véleménye is

kikérendő, hogy kebelbeli gyámtárukat szintén hajlandók volnának-e az országos nyugdíjintézet érdekében ebbe beolvasztani, mert csak — ha erre hajlandók — lehetne remélni, hogy a lelkészek a nyugdíjintézettel együtt járó terheiktől legalább részben felmentetnének, illetőleg a teherviselés rájuk nézve megkönnyítették.

Bizottságunk abban a nézetben van, hogy mindaddig, míg az 1848. évi XX. t.-cz. 3. § a meg nem valószínűsítatik s megfelelő államsegély nem áll egyetemes egyházunk rendelkezésére, — alig remélhető, hogy ez a különben várva-várt üdvös intézmény önerőnkéből létesíthető. A törvény végrehajtását kellene tehát teljes erővel sürgetni, addig pedig a mai állapotot, melyben a lelkészt munkaképtelenség esetére nyugdíj helyett a féljövedelem kárpótolja, — a meglevő gyámtárak fentartása mellett — túrni abban a reményben, hogy az 1848. XX. t. cz. 3. §-ában foglalt államsegélyt, erélyes sürgetésünkre majd csak megadja a törvényhozás és akkor a nyugdíjintézet egészen biztos alapon felépíthető.

Végül azt sem tartja Bizottságunk szem elől tévesztendőnek, hogy ezzel a nagy kérdéssel szemben van egy másik, szintén nagy fontosságú kérdésünk, a mely szintén megoldásra vár, t. i. az egyházaink által viselt óriási terheken való könnyítés kérdése. Ezen a nem kevésbé égető bajon is az 1848. XX. t.-cz. 3. §-ának életbeléptetése lesz hivatva segíteni.

Miskolcz, 1901 szeptember 22.

Kun Bertalan,
püspök, bizottsági elnök.

Egyházkerületi közgyűlés köszönettel fogadván a bizottság véleményes javaslatát, az annak alapján megindult beható tanácskozás eredményeképen kimondja, hogy a lelkészi nyugdíjintézet kérdésében mindaddig nem kíván határozott állást foglalni, a míg nincs előtte olyan alapvető munkálat, a mely gondosan gyűjtött statisztikai adatok alapján az egész nagy kérdést minden oldalról, a vele járó összes jogok és kötelességek feltüntetésével a szükségletek és terhek részletes kimutatásával

teljes világításban állítaná ev. ref. egyházunk összes érdekelt tagjai elé. Mint-hogy pedig ilyen alapvető munkálathoz csak az egyetemes ev. ref. egyháznak van és lehet elegendő eszköze és ereje, óhajtja Tiszáninneni egyházkerületünk, hogy a *lelkészi nyugdíjintézet* felállításának kérdése vétessék fel a zsinati tárgyak közé és pedig úgy, hogy a zsinat-előkészítő bizottság a jelzett alapvető munkálat megkészítéséről jó eleve gondoskodjék.

14. A lelkész-vizsgáló-bizottság beterjeszti az 1901. június hó 19—21. napjain tartott vizsgálatokról szóló jegyzőkönyvét, a melynek értelmében a vizsgázandók részére a szokásos írásbeli vizsgai tételek még 1900 november havában kitűzettek és pedig:

a) az első vizsgások részére a következők: Adassék elő a keresztyén világteremtési tan eredete s jelentősége (Bibliai vallástani). A Jóm Jehova a próféta irodalomban s ennek méltatása (Ó-szövetségi). Összehasonlítandó a családi, egyházi és állami élet erkölcsi szempontból (Erkölcstani). Egyházi beszéd irandó János IV. 24. alapján.

b) a második vizsgások részére: Karácsonyi úrvacsoraosztásra való szertartási beszédek és imádságok. Gyakorlati írásmagyarzatok a következő szentírási helyek alapján: Móz. 45, 4—16; Zsolt. XIV; Péld. 24, 30—34; Máté 13, 47—50; Máté 15, 21—28; Luk. 12, 16—21; Luk. 13, 10—17; Luk. 13, 31—35; Luk. 23, 13—25; János 8, 16—18; Csel. 14, 8—12; I. Kor. 13, 1—3.

A szóbeli vizsgálat eredménye következő:

Az I-ső vizsgásoké:

Sorszám	Név	Ó-szöv. írásm.	Új-szöv. írásm.	Bibliai vallástan	Ker. vallástan	Ker. erkölcs-tan	Írásbeli dolg.	Általános oszt.
1.	Gecse István . . .	jó	jó	kielégítő	jó	jeles	jó	jó
2.	Lengyel Gyula . . .	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
3.	Csomár Béla . . .	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	jó	jó	kielégítő
4.	Gacsályi József . . .	kielégítő	kielégítő	elégtel.	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
5.	Nagy István . . .	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles
6.	Tóth István . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
7.	Tóbiás Sándor . . .	jó	jó	jó	jó	jó	kielégítő	jó
8.	Cseh Pál . . .	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	jó	kielégítő

A II-dik vizgásoké:

Sorszám	Név	Gyakor. theol.	Egyház jog	Magyar prot. egyhtör.	Gyakor. bibliai magy.	Írásbeli dolg.	Általános oszt.
1.	Baksi István	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles
2.	Beregszászy György . . .	jó	jó	jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
3.	Molnár István	jó	jó	jó	jó	jó	jó
4.	Pataki János	jó	jó	jó	jó	jó	jó
5.	Benke István	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
6.	Bartha Gyula	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles
7.	Melko István	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles

Jegyzőkönyvének 6-dik pontjában *Lőkös Sándor* páskaházi és *Rácz Kálmán* radványi helyettes lelkészeknek, igazolt betegségükre való tekintettel, megengedi a lelkészvizsgáló-bizottság, hogy szeptember hó végén, az őszi egyházkerületi gyűlés alkalmával, az elnökség által összeállítandó bizottság előtt, tehessék le a 2-dik vizgálatot, úgy azonban, hogy a vizsga költségeit fedezni kötelesek.

Egyházkerületi közgyűlés a lelkészvizsgáló-bizottság jegyzőkönyvének főbb adatait jegyzőkönyvébe vétetni határozván, a bizottság eljárását helyesléssel veszi tudomásúl.

15. A sárospataki főiskola Igazgató-tanácsa f. évi szeptemberi gyűlésének 23. sz. jkvi pontjával tudatja, hogy részben a Gazdasági Választmány, részben az algondnokság közbenjárására hajlandónak nyilatkozott a földmivelésügyi miniszterium, 1901 július 10-én 40,506. sz. leirata szerint, a főiskola királyhegyi szőlőjét a szerződésben kikötött határidő előtt is visszabocsátani a tulajdonos főiskolának, ha a 10 évi kiadások összegéből (51,536 kor. 54 fillér) a szőlő-telep jövedelme által még nem fedezett összeget, 3597 kor. 74 fillért a főiskola folyó évi szeptember hó végéig megtéríti, a mely esetben a szőlő-telep visszabocsátása október hó végén, a szüret elvégződése után fogna megtörténni. Igazgatótanács kéri egyúttal az egyházkerületi közgyűlést, hogy a földmivelésügyi miniszterium hajlandóságát fogadja meleg köszönettel s utasítsa a főiskolai pénztárt a 3597 kor. 74 fillér megküldésére.

Egyházkerületi közgyűlés meg lévén győződve a felől, hogy a királyhegyi szőlőtelepnek a szerződéses határidő előtt 2 évvel való visszabocsátása csak mérsékelten kedvező körülmények közt is javára szolgálhat a sárospataki főiskolának: — az Igazgató-tanácsnak és Gazdasági Választmánynak az eredményes közbenjárásért elismerését nyilvánítja, a Nagyméltóságú földmivelésügyi minisztériumnak lekötelező készségeért forró köszönettel adózik s utasítja a főiskolai Gazdasági Választmányt a 3597 kor. 74 fillérnek mielőbbi kiegyenlítésére.

16. A sárospataki főiskolai Igazgató-tanács f. évi szeptember 10-én tartott ülésének 26. sz. határozatával jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 42,620/901. sz. leirata szerint dr. Ballagi Géza és Maklár Pap Miklós főiskolai tanárok felemelt korpótlékát az 1894. 27. t.-cikkre való hivatkozással a nyugdíjilletmény leszállításánál csak azon esetben hajlandó figyelembe venni, ha a felemelt korpótlék az összes jogosultak részére folyóvá tétetik.

Miután 1900 évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 13. sz. határozatával a felemelt korpótlékot a sárospataki főiskola mindenik tanára részére biztosította és csakis a folyóvátétel idejét terjesztette ki és halasztotta el, de ezt is fokozatosan és meghatározott időn belől; miután ezek szerint a szolgálati korpótlék felemelése nem egyesek, de az egész tanári kar részére történt: javasolja, hogy egyházkerületi közgyűlésünk, idézett határozatára való hivatkozással, írjon fel a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy a felemelt korpótlékot dr. Ballagi Géza és Maklár Pap Miklós tanárok nyugdíjigényének kiszámításánál vegye figyelembe; ha pedig az egyházkerületi közgyűlés előterjesztése sikertelen lenne, a mire a törvény világos intézkedése és az egyházkerületi határozat elvi álláspontja alapján azonban nem számíthatunk, — a felemelt korpótlékot, az összes jogosultak részére 1902. január 1-től kezdve tegye folyóvá.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai Igazgató-tanács előterjesztését azzal a megjegyzéssel fogadja el, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz felterjesztéssel élni nem óhajt; de — tekintetbe véve, hogy a felemelt korpótléknak néhány jogosult részére történt kiutalványozása a többiekkel szemben bizonyos tekintetben méltánytalan és sérelmes: — a felemelt korpótléket az összes jogosultak részére 1902 január 1-től folyóvá teszi; kimondja tehát ismételten, hogy a sárospataki ev. ref. főiskolában az akadémiai és gimnáziumi rendes tanárok részére 5 ötéves korpótléket biztosít, a melynek összegét 2000 koronában állapítja meg akként, hogy az első 5 évi szolgálat után 200, a második, harmadik és negyedik évi szolgálat után 400—400, az 5-dik után pedig 600 korona esedékes és szolgáltatandó ki. Utasítja ennek következtében a főiskola pénztári hivatalát, hogy az 1902 évi költségvetésbe az ötéves korpótlékre jogosított tanárok illetményét a jelen határozat alapján vegye be és fizesse.

Az 1900 évi őszi közgyűlés 13. számú határozata — a folyóvátétel idejének megváltoztatása után — továbbra is érvényben hagyatik.

17. Az Igazgató-tanács ugyanazon ülésének 5. sz. határozatával jelenti, hogy a sárospataki főgimnázium párhuzamos osztályaira vonatkozólag a folyó iskolai évre akként intézkedett, hogy az I. és II. osztályban a *párhuzamos osztályokat* megtartja, más osztályban azonban annak felállítását jelenleg nem javasolja.

Tudomásúl vétetik.

18. Az Igazgató-tanács ugyanazon ülésének 37. sz. határozatával jelenti, hogy *dr. Meczner Sándor* jogtanár részére az egyetemi magántanári képesítés megszerzésé-

sére engedett határidőt meghosszabbította, miután a képesítés megszerzése már csak az illetékes egyetemi tanári testület határozatától függ.

Tudomásúl vétetik.

19. Igazgató-tanács ugyanazon ülésének 10. sz. határozatával jelenti, hogy a *Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíjra* csak egy pályázat adatott be; a pályázó Szakácsi István, a sárospataki főgimn. volt növendéke, kit a gimn. tanári kar, mint jeles osztályzatú tanulót ajánl. Miután pályázó a feltételeknek teljesen megfelel, Igazgató-tanács saját részéről is ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlés az Igazgató-tanács ajánlata alapján a Horváth Mária ösztöndíjat Szakácsi István végzett gimn. növendéknek adományozza és erről a sárospataki főiskola pénztári hivatalát értesíti.

20. Igazgató-tanács ugyanazon ülésének 31. sz. határozatával jelenti, hogy Rohoska József és Zoványi Jenő theol. tanárok hivatalos esküjüket 1901 szeptember 2-án letették, felhívta egyszersmind őket, hogy székfoglaló értekezéseiket az 1902/3. iskolai évet megnyitó ünnepély alkalmával tartsák meg.

Tudomásúl vétetik.

21. A sárospataki főiskola Igazgató-tanácsa 1901 június 28. és 29. napjain tartott ülésének 17. sz. határozatával ajánlja, hogy *Zombori Andor* gimn. helyettes tanár részére — folyamodványa és az abban előadott okok alapján — a tanári oklevél megszerzésére kitűzött határidő meghosszabbíttassék, az 1899. évi őszi közgyűlés 50. sz. határozatának fentartásával, mely szerint, ha tanári oklevelét megszerzi, a választás mellőzésével rendes tanárnak tekintetik.

Egyházkerületi közgyűlés a kért és az Igazgató-tanács által javasolt határidő meghosszabbítást a már kitűzött feltétel alatt megadja, ha folyamodó tanári oklevelét az 1901/2. iskolai év alatt megszerzi.

22. Igazgató-tanács ugyanazon ülésének 18. sz. határozatával ajánlja, hogy *Novák Sándor* gimn. helyettes tanár, ki katonai kötelezettségének teljesítésére bevonult, szabadságoltassék, katonai kötelezettségének teljesítése után pályázás nélkül jöhessen vissza helyettes-tanári állására.

Egyházkerületi közgyűlés az Igazgató-tanács javaslatát elfogadja és *Novák Sándor* helyettes-tanárt katonai kötelezettségének idejére szabadságolja.

23. Igazgató-tanács ugyanazon ülésnek 43. sz. határozatával ajánlja, hogy dr. *Illyefalvi Vitéz Géza* jogtanár részére egyetemi magántanári képesítésének megszerzése végett egy évi utolsó haladék engedélyeztessék.

Egyházkerületi közgyűlés az ajánlott egy évi haladékot megadja.

24. Dr. Szabó Sándor, sárospataki jogtanár kéri, hogy „Pénzügyi Kodex“ című műve kiadási költségeinek könnyítésére segélyezze őt egyházkerületünk azon 600 kor. összeggel, melyet az akadémiai tanárok által írt és kiadott tudományos művek költségeinek részbeni fedezésére időnként utalványozni szokott; felajánlja egyszersmind művének „Illetékegyenérték“ cz. kötetét 10 kor. helyett 5 koronáért az egyházkerület lelkészeinek, tanítóinak; de kéri még azt is, hogy műve a lelkészi könyvtárakba felvétessék.

Egyházkerületi közgyűlés folyamodó kérelmének első részét az általa tett ajánlat kötelezettsége mellett teljesíti, részére a 600 kor. segélyt az egyházkerületi pénztár terhére utalványozza; a kérelem másik részét azonban, miután az a lelkészi könyvtárakról szóló szabályrendelettel ellenkezik, nem adhatja meg.

25. Antalffy László s.-lelkész kéri, hogy a tavaszi egyházkerületi közgyűlés 111. sz. határozatával külföldi tanulmányi útjára megszavazott 300 kor. összeg emeltessék fel.

Egyházkerületi közgyűlés folyamodó részére 600 kor. segélyt szavaz meg és

utalványoz, még pedig előző határozata alapján akként, hogy a segély egyik része a Bárczay-alap 1901. évi 252 kor. kamatával fedeztessék, a fenmaradó 348 kor. részt pedig az egyházkerületi pénztár a Hollandi pénztárból fizesse.

26. A sárospataki főiskola tanári kara a következő feliratot intézte a főiskola Igazgató-tanácsához, illetőleg kerületünkhöz:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A tanári kart a legmélyebb hálára indította a főtiszt. egyházkerületnek ama kegyessége, a melylyel a tanári fizetések rendezését a legnagyobb áldozattal, a Vay-Mocsáry-alap nagy részének e célra felhasználásával megkezdette; az a buzgó áldozatkészség pedig, melylyel prot. közönségünk egyik legszegényebb, de a nemes eszmék iránt mindenkor legáldozatrakészebb osztálya, lelkészi karunk, megmozdult, hogy főiskolánknak szorongatott anyagi helyzetében segítségére jöjjön, sőt az, hogy itt-ott hangok emelkedtek egy újabb Vay-Mocsáry-alapítvány összehozására: a tanári kar háláját és ragaszkodó, hűséges szeretetét tettekre ragadták és arra az elhatározásra birták, hogy a *főiskola javára alapítványt tegyen*. Hadd legyen az soha nem muló szeretetének, hálájának és a protestántizmus eszméihez való rendíthetetlen hűségének még a sírokon túl is élő tanubizonyosága és, ha a kegyelem istene úgy akarja, hadd legyen az a termékenyítő példa, melynek másokat is magával kell ellenállhatatlanul ragadnia!

Midőn ezt tisztelettel bejelenteni és felajánlani szerencsénk van, bátrak vagyunk alapítványunk célját, természetét, összehozásának módozatait a nagytiszteletű és tekintetes Igazgató-tanácsossal, illetőleg a főtiszteletű egyházkerülettel megismertetni a következőkben. Célja: a *főiskola önállóságának és versenyképességének biztosítása*. Megajánlottunk idáig rá tiz éven át, havonkénti pénztári levonások útján törlesztendő 7530 koronát. A begyűlő összegeket a tanári kar a törlesztés ideje alatt maga kezeli erre a célra kiküldött bizottságával s a tiz év lejár-

tával kamatok kamatjával s az alapító-levéllel együtt a főiskolai pénztárnak átszolgáltatja. A főiskolai pénztár az átadástól számítva 50 éven át tartozik a kamatok kamatait tovább tőkésíteni; 50 év leteltével pedig az így előállított tőkének fele, illetőleg annak kamat-jövedelme a főiskola közszükségleteire felhasználandó; és így tovább az idők végéig.

Midőn elhatározásunkat ezekben a nagy- és tekintetes Igazgató-tanácsnak, illetőleg a főtiszt, Egyházkerületnek elfogadás végett tisztelettel előterjesztjük, egyszersmint teljes tisztelettel felkérjük, hogy addig is, míg tanári karunk az alapítványi összeget maga kezeli, számadásunkat méltóztassék évenként bekérni és felülvizsgálni; más-résről pedig méltóztassék a főiskolai pénztárt utasítani a törlesztési részletek beszedésére.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Midőn a fent ismertett módokon az egészben véve csekély, de jó szívből jövő áldozatot meghozzuk, az a gondolat vezet bennünket, hogy most, mikor egyes nagyok forintjaira nem számíthatunk — vajha meghazudtolná aggodalmunkat már a közeljövő! — nekünk, tehetetlen kicsiny embereknek a garasai teremtsék meg újra iskolánk jövőjét, biztosítsák jövő dicsőségét! És erre lehet is alapos reményünk. A régi idők sötét lovagjai sírjaikból kikelve, habár ártottak, de használtak is nekünk, a szabad gondolkodás és a vele azonos protestántizmus várainak, mert öntudatra, tette, összetartásra és áldozatra serkentettek. És mi hiszünk, erősen hiszünk, hogy a magyar protestáns nagyközönségnél a közelebbi napok eseményeitől ilyen hangulatba terelve, egy, főiskolánk érdekében elhangzó esdő szó nem találna siket fülekre, a minthogy nem talált legközelebb akkor sem, mikor hallhatatlan emlékű főgondnokunk, Vay Miklós báró, jogakadémiánk érdekében próbálta ki a protestántizmus hagyományos áldozatkészségét. Hiszünk, erősen hiszünk, hogy a pataki főiskola szelleme megszentelt történelmi hivatása és hagyományai újra hódítani fognak és nem fognak és nem fog akadni széles e hazában olyan prot. ember és különösen pataki diák, a ki meg ne hozná a tőle telhető legnagyobb áldozatot, hogyha illetékes helyről azt hallja, hogy a pataki főiskola korszerű fejlődésében veszélyeztetve van, mert nincsenek arányban jövedelmei az idők és saját nagyságának köve-

telményeivel. Hiszünk, erősen hiszünk a nagy eszmék, a szent elhatározások magával ragadó, tettekre bíró erejében és épen azért hiszünk a prot. közönségnek és az egykori tanítványoknak, a nagyoknak és a kicsinyeknek segítségével egy nagyobb összeg összehozásában s ilyen módon, azt a Vay-Mocsáry-alapítvány szellemében kezelve, egy újabb fejedelmi alapítvány megteremtésének a lehetőségében, mely a főiskola jövőjét, fejlődését és önállóságát úgyszólván századokra biztosíthatná!

Korunk eszmékért hevülő áldozatkészségének ily nagyszabású monumentumához akarjuk mi, Istennek jóvoltából immár nem is a legelső követ odaállítani. Azért, ha a nagytsz. és tek. Igazgató-tanács, illetőleg főtisz. Egyházkerület eszménket helyesli, reményeinkben osztozik, bátrak vagyunk szolgálatainkat e nagy cél érdekében ünnepiesen följánlani.

Istennek áldását kérve főiskolánkra és a nagytsz. és tekintetes Igazgató-tanács és a főtisz. Egyházkerület bölcs elhatározására, maradtunk

Sárospatakon, 1901 szeptember 9.

a főtiszteletű Egyházkerületnek alázatos szolgálói a sárospataki főiskola tanárai és azok nevében:

Ifj Mitrovics Gyula,
a köziskolai szék jegyzője, mint előadó.

Novák Lajos,
ez évi közigazgató.

E felíratra az Igazgató-tanács a következő határozatot hozta:

„Igazgató-tanács őszinte elismeréssel fogadja s üdvözli a sárospataki főiskola tanárainak áldozatkészségét, mely által, mint a főiskola szellemi hagyományainak mai örökösei, anyagi áldozatokkal is elősegíteni s biztosítani óhajtják főiskolánk versenyképességét és függetlenségét. Üdvözli annyival is inkább, mert a tanári kar az által, hogy előterjesztésében közelebbről is megjelöli az alapítvány célját, irányt is ad a főiskola szeretetében buzgólkodó lelkek itt-ott már meg is nyilatkozott áldozatkészségének is. Attól a mozgalomtól, melynek zászlójára a tanári kar alapítványá-

nak czélja: főiskolánk féltve őrzött függetlensége van írva, — Igazgató-tanácsunk maga is sok szépet remél. Miért is, elfogadás végett, azzal a tiszteletteljes kéréssel terjeszti a tanári kar alapító levelét a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé, hogy intézzen lelkes felhívást kerületünk egyházaihoz a tanári karéhoz hasonló szellemű áldozattevésre. Az a tőke, mely ennek folytán egybegyűl, összpontosíttatnék s a tanári kar alapítványa szellemében szerkesztendő alapító-level által a Vay-Mocsáry-alapítvány módjára helyzetnék el gyümölcsözésre, védelméül a sárospataki főiskola önállóságának s dicsőítésére az Alma Matert igazán szerető szivek hálájának.“

a) Kerületünk közgyűlése a legszive-
sebb elismeréssel és köszönettel fogadja a sárospataki főiskola tanári karának a főiskola önállósága és versenyképessége érdekében hozott nagybecsű áldozatait. — Becses és kedves a főiskolai tanári kar ajándéka egyházkerületünknek, nem csak azért, mert azzal a főiskola jövő függetlenségének megszilárdításához látja megindítani a kövek összehordását, megépíteni a megrendíthetlen fundamentumot, hanem becses és kedves azért is, mert az az adomány, mint egy élő kő, épen azok lelkéről pattant le, akik, — mint ezzel a példajukkal is mutatják, — hű letéteményesei a főiskola megszentelt hagyományainak s méltó hordozói annak a szellemnek, a mely a Rákóczyak iskolája felett századok óta ott lebegett s akik, lelköknek a tiszta igazságért és tudományért való lángolásával, szívöknek a főiskoláért és a protestántizmusért való igaz szeretetével ma és minden időben legbiztosabb zálogai lehetnek a főiskola függetlenségének. — Midőn azért e kétszeresen is becses és értékes adományért egyházkerületünk legmélyebb köszö-

netét és elismerését nyilvánítja s azt jegyzőkönyvében megörökíteni határozza: egy-szersmind szívéből óhajtja, hogy ennek a most is megnyilatkozó hatalmas szellemnek és a főiskola iránt érzett igaz szeretetnek éltető tüze a főiskola tanárainak lelkéből ne aludják ki soha.

b) A mi pedig a tanári kar feliratának a másik részét, t. i. egy új Vay-Mocsáry-féle alap létesítését illeti, — annyival inkább, mert a gömöri egyházmegye lelkesei a főiskolára hasonló célból tett s 10 évre szóló adományaik befizetését már meg is kezdték, — s mert épen a jelen közgyűlésünkre az alsó-borsodi egyházmegyétől is jött hasonló szellemű felterjesztés, a mely szintén egy új Vay-Mocsáry-alap gyűjtése iránt való mozgalom megindítását javasolja: — kerületünk közgyűlése a felvetett eszmét készséggel magáévá teszi s kimondja, hogy ezt a sárospataki főiskola érdekében megindított nemes mozgalmat a legbensőbb örömmel üdvözli s minden adományt, mely főiskolánk erejének szilárdítását s függetlenségének biztosítását célozza, hálás köszönettel fogad. — Hogy azonban ez a nagyfontosságú mozgalom mélyebben és szélesebb mederben verhesen hullámokat s helyes irányban vezettesék: a gyűjtés kérdésének előkészítését, az alsó-borsodi egyházmegye indítványával együtt, kerületünk a főiskola tanári karának adja ki, azzal a kéréssel, hogy a tanári kar készítsen az egyházakhoz és a nagy közönséghez egy meglehangú felhívó szózatot, azután dolgozzon ki egy részletes tervezetet arra nézve, hogy a gyűjtés és adakozás 10 év keretén belől, miként volna legsikeresebben keresztülvihető s a begyűlt adományok kezelése ki által és miként történhetnék leghelyesebben. A főiskolai Igazgató-tanácsot pedig felkéri, hogy

a tanári karnak hozzá felterjesztendő javaslatok alapján a kérdést úgy hozza a kerület színe elé, hogy jövő tavaszi közgyűlésünkben a mozgalom már teljes erővel megindítható legyen.

27. Olvastatott a sárospataki főiskola akadémiai és gimnáziumi igazgatóinak az új iskolai évre történt beiratkozás eredményeiről szóló jelentései, a melyek szerint a theol. akadémián 66, a jogakadémián 65 hallgató van ez ideig, a mely létszám azonban a katonaság miatt, a mely az egy éves önkénteseket októberig tartja távol, még nem tartható véglegesnek. A főgimnáziumi növendékek összes száma 487, a melyből az I-ső A) osztályban 45, az I-ső B)-ben 44, a II-dik A)-ban 46, a II. B)-ben szintén 46, a III. osztályban 70, a IV.-ben 68, az V.-ben 52, a VI.-ban 55, a VII.-ben 30, a VIII.-ban 31 van bejegyezve.

Tudomásúl szolgál.

28. A miskolczi felsőbb leányiskola igazgatósága jelenti, hogy a kézimunka tanítónői állásra Kenyeresi Mária lemondásával 9 pályázó közül a felügyelő-bizottság Szabó Gizella kisasszonyt, a budapesti műipariskola kitűnő növendékét, vallás tanári állásra pedig Sólyom Gyula s.-lelkészt választotta meg. Dr. Halász Sándor tanszékéről lemondván, helyére pályázat hirdettetett s négy pályázó közül Szombathy Kálmán tanárjelöltet választotta meg, ki a szám- és természet-tudományokból az iskolai év folyamán óhajtja letenni a szakvizsgálatot. Halász S. tanár lemondása alkalmával azt a kérelmét terjesztette a felügyelő-bizottság elé, hogy az általa írt tankönyveket a felügyelő-bizottság fogadja el használatra az 1904/5. iskolai év végéig. A felügyelő-bizottság ez ügyben nem érezvén magát illetékesnek, érdemleges elintézés végett áttette azt az egyházkerületi közgyűléshez.

Az 1901/2. iskolai évre beiratott 196 rendes, 2 rendkívüli és 11 magántanuló, összesen 209. Az internátusba felvétetett 47 növendék.

A növendékek ily magas létszáma halaszthatatlanná teszi az intézet tovább fejlesztését, t. i. 6 osztályúvá

emelését s a 4 alsó osztály térfogatának növelését. A felügyelő-bizottság azért, mielőtt még a zsinat intézkednék az összes ev. ref. felsőbb leányiskolák fejlesztéséről, felhatalmazást kér arra, hogy előbb az ötödik, majd a hatodik felső osztály felállítására nézve intézkedhessék, annyival is inkább, mert már Miskolcz város polgármestere kilátásba helyezte, hogy a város évi 2000 koronával fogja segíyezni az intézetet, ha az 5. és 6. osztály létesítetik.

Egyházkerületi közgyűlés mindezen jelentéseket örvendetesen tudomásul veszi s a beterjesztett költségvetést jóváhagyja. A Halász Sándor tankönyveinek használatára nézve kimondja, hogy, habár a használandó tankönyvek engedélyezése az Egyházi Törvények értelmében az egyházkerület jogköréhez tartozik, a használandó tankönyvek kiválasztását s megbirálását első sorban a tantestület és felügyelő-bizottság által kívánja eszközöltetni, óhajtja azért, hogy a használatra ajánlott tankönyvek sorozata jövőre az évi jelentéshez csatoltassék.

Az intézet tovább fejlesztését az egyházkerület a maga részéről is melegen óhajtván, a felügyelő-bizottság által ajánlott kiterjesztés ellen elvi kifogása nincs; felhívja azért a felügyelő-bizottságot, hogy az ötödik és hatodik felső osztály felállításának módozatairól teljesen kimerítő tervezetet és költségvetést adjon be a tavaszi egyházkerületi közgyűlésre.

29. A miskolci főgimnázium igazgatósága jelenti, hogy a Porcs János nyugdíjaztatása folytán megüresedett tanári állásra a múlt évben ideiglenesen Bihari Ferencz tanárjelölt választatott meg, ki is tanári oklevelét megszerezvén, a nagymélt. kultusztminiszter által a fennálló szerződés értelmében rendes tanárrá neveztetett ki 1901 július 25-én. Az 1901—1902. iskolai évre beiratkozott 430 növendék, és pedig ev. ref. vallású:

130; ág. ev. 30; r. kath. 92; izr. 178. A tanintézetben teljes rend uralkodik.

Tudomásúl vétetik.

30. A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium igazgatója jelenti, hogy Zachár Gusztáv tanár 40 évi hű szolgálat után nyugalomba vonúlt. Helyére Pásztori Gyula választatott meg. Forberger Andor ideiglenesen kinevezett rajztanár a mult tanév végén eltávozván, helyét egy évig Tóth Béla építésmérnök tölti be. Beiratkozott az intézetbe 406 tanuló, azok közt ev. ref. 158; ág. ev. 87; r. kath. 87; g. kath. 1; izr. 73.

E jelentés tudomásúl vétetik. Zahár Gusztáv nyugalomba vonúlt tanárnak az egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is teljes elismerését fejezi ki a tanügy terén 40 éven át kifejtett buzgó és áldásos működéseért s kívánja, hogy a nyugalom éveit boldogan élvezhesse.

Egy felszólalás folytán tudomására esvén egyházkerületi közgyűlésnek az, hogy egy tanszék (görög-latin) betöltésénél a közokt. miniszterium nem a szerződésnek megfelelően járt volna el, felhívja az igazgatóságot, hogy az eset megvilágítása végett tavaszi közgyűlésünkre erről részletes jelentést terjesszen be.

31. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1901 évi 30,353. sz. leiratával megküldi az 1898:XIV. t.-cikk alapján járó lelkészi jövedelem kiegészítési összegek utalványozása módozataira nézve általa megállapított *utalványozási eljárás* egy példányát.

További tájékozás végett egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik.

Utalványozási eljárás!

Az 1898. évi 14. t.-cikk alapján járó jövedelem-kiegészítési összegekre vonatkozólag.

1. §.

A jövedelem kiegészítési összegek az egyházi főhatóságok kezeihez fognak kiutalványoztatni és pedig az ág.

hitv. ev. és az ev. reformátusoknál az egyes egyházkerület, az unitáriusoknál az egyház, a gör. kel. szerb és románoknál az egyes egyházmegye, *összes lelkészei számára egy összegben az illető főhatóság székhelyén lévő m. k. adóhivatalnál.*

2. §.

Az illető *m. kir. adóhivatal* az ág. hit. ev. és az ev. ref. egyházkerületek, valamint az unitárius egyház részére utalványozott összegeket a püspök és világi felügyelője, illetőleg püspök és főgondnoka, együttes aláírásával ellátott, a gör. kel. szerb és gör. kel. román egyházmegyék részére utalványozott összegeket a püspök és az egyházmegye pénztárnoká és ellenőre együttes aláírásával ellátott bélyegtelen *hivatalos nyugták* ellenében fogja számadás kötelezettsége mellett kifizetni.

3. §.

Az utalványozás *előleges félévi részletekben* és pedig január és július hó folyamán fog megtörténni.

4. §.

Az utalványozással egyidejűleg a) a lelkészség székhelyét; b) az igényjogosult lelkészek nevét; c) a lelkész megillető kiegészítési összeget feltüntető *jegyzék* fog a pénzfelvételére jogosult egyházi főhatóságnak megküldetni.

5. §.

Az egyházi főhatóság az egyes lelkészeknek a jegyzékben feltüntetett összegeket a lelkész által kiállítandó és szabályszerűen *bélyegelt nyugta* ellenében fizeti ki.

6. §.

A lelkész által kiállítandó nyugta szövegében kifejezésre juttatandó azon körülmény, hogy a felvett összeg az 1898. évi XIV. t.-cikk értelmében járó jövedelem kiegészítésére szolgál.

7. §.

A jövedelem-kiegészítési összeg a lelkészeket csak azon naptól kezdve, — melyen állomásukat elfoglalták, — azon napig illeti meg, melyen állomásukról eltávoztak.

A lelkész elhalálása esetében azonban a részére még életében kifizetett jövedelem-kiegészítési összeg a lelkész özvegyétől, illetőleg kiskorú gyermekeitől vissza nem fog követeltetni.

8. §.

Az egyházi főhatóság részére megküldendő jegyzékben számjelzett összeg a lelkész részére teljes összegben fizetendő ki.

9. §.

Megengedem azonban, hogy az országos gyámintézeti, az egyházkerületi gyámintézeti, az egyházmegyei gyámintézeti járulékot, valamint a görög keleti román egyházban a püspöki sidoxiát és esperesi bért, az egyházi főhatóságok visszatartsák, illetőleg közvetlenül juttassák rendeltetési helyükre, de csakis azon összegben, a melyet ily czímeken megállapítottam, megjegyezvén azt is, hogy a jövedelem-kiegészítési összegek kifizetésekor az említett járulék-összegekből csak az illető utalványozási félévre esedékes részletösszegek tarthatók vissza.

10. §.

A lelkészek részére kifizetett összegekről szóló nyugták az egyházi főhatóság szabályszerű számadása kíséretében egyszerre és legkésőbb a megtörtént utalványozást követő három hó alatt lesznek hozzám felterjesztendőek.

11. §.

Az 1900. évi december hó 20-án 95,722/900. szám alatt kelt külön intézkedés hatálya érintetlen marad.

12. §.

Míg az izraelita vallásnak az államhoz való viszonya véglegesen szabályozva nem lesz, addig ezen vallásfelekezet rabbijai részére megállapított jövedelem-kiegészítési összegeket az illetékes m. kir. adóhivatal fogja az illető rabbinak szabályszerűen bélyegelt és a járási főszolgabíró által láttamozott nyugtája ellenében kifizetni.

Kelt Budapesten, 1901.évi május 25.

Magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

32. Ugyanaz a miniszter 1901. évi 46,905. számú leiratával értesít, hogy a miskolczi ev. ref. főgimnáziumnál megüresedett s a fennálló szerződés értelmében miniszteri kinevezéshez kötött matematikai és physikai tanszékre, a fentebbi testület javaslatára, Bihary Ferencz ottani helyettes-tanárt nevezte ki rendes tanárrá.

Tudomásúl vétetik.

33. A tiszamelléki ág. ev. püspöki hivatal megküldi az új-tátra-füredi templom-alapról szóló számadás egy példányát, mely szerint a templom-alap ez idő szerint 743 kor. 92 fillér, mely a poprád-felkai takarékpénztárban van elhelyezve.

Tudomásúl vétetik.

34. A borsodvármegyei tanfelügyelő 1901. évi 1225. számú átiratával értesít, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kenyeresy Mária miskolczi felsőbb leányiskolai tanítónő részére 680 kor. évi rendes nyugdíjat engedélyezett, melyre az egyházkerület egyszerűsmindenkorra 20 koronát tartozik fizetni.

Tudomásúl vétetik s egyházkerületi pénztárnok a 20 kor. kifizetésére utasítatik.

35. A miskolczi ev. ref. egyháztanács megerősítés végett felterjeszti a miskolczi ev. ref. főgimnázium rendtartását és fegyelmi szabályait.

A felterjesztett rendtartást és fegyelmi szabályzatot egyházkerületi közgyűlésünk jóváhagyja és megerősíti.

36. Olvastatott a genfi ev. ref. lelkészek egyesületének tiszáninni egyházkerületünkhöz intézett következő testvéri üdvözlete :

Eglise Nationale Protestante de Genève.

Le Modérateur de la Compagnie des Pasteurs au très révérend Superintendant l'évêque & aux pasteurs de l'Eglise évangélique de la Confession helvétique de la Province „diessets der Theiss.“

Genève, 30 Janvier 1901.

Messieurs et honorés Frères,

A mainte reprise dans les temps anciens et plus récemment lors du Jubilé de la Réformation, en 1835, l'Eglise de Genève a eu le privilège d'échanger des lettres fraternelles avec les Eglises issues comme elle de la Réforme protestante.

A l'aurore d'un siècle nouveau, permettez-nous, Messieurs et honorés Frères, de faire appel à ces souvenirs et de nous en autoriser pour vous présenter nos salutations et nos vœux.

En ces jours qui nous font sentir d'une façon particulièrement saisissante la fuite du temps et la fragilité de nos destinées terrestres, nous éprouvons le besoin de renouveler notre alliance avec l'Eternel, notre Dieu, d'affermir et de resserrer le lien qu'établit entre vous et nous la communauté de notre foi chrétienne, évangélique et protestante.

Nous éprouvons le besoin d'être exhortés par vous, et de vous exhorter à notre tour à persévérer dans la foi en Dieu, notre Père, en Jésus-Christ, notre Sauveur, et dans la puissance vivifiante du Saint-Esprit.

Nous éprouvons le besoin de nous humilier devant Dieu et devant nos frères de nos faiblesses et de nos infidélités passées.

Nous venons réclamer vos prières et votre amour pour être excités à grandir,

A genfi protestáns nemzeti egyház.

A lelkészek egyesületének elnöke a tiszán-inneni ev. ref. egyházkerület főtitkárának és lelkészeihez.

Genf, 1901 január 30.

Uraim és tisztelt testvérek!

A régi időkben több ízben s legközelebb a Reformáció jubileuma alkalmával, 1835-ben a genfi egyház szabadságot vett magának arra, hogy testvéri leveleket váltson azon egyházakkal, a melyek, mint ő, a protestáns egyház-újításnak köszönik előállításukat.

Engedjék meg uraim és tisztelt testvérek, hogy az új század hajnalán felújítsuk ezen emlékeket és ez által feljogosítva érezzük magunkat arra, hogy önöknek üdvözleteinket és jó kívánatainkat elküldjük.

E napokban, a melyek kiválóan megragadó módon emlékeztetnek minket az idő mulandóságára és földi sorsunk törekeny voltára, szükségét érezzük annak, hogy felújítsuk az örökké való Istennel kötött szövetségünket s megerősítsük és szorosabbra fűzzük azt a köteléket, a melyet önök között és mi közöttünk a mi keresztyén evangélikus és protestáns hitünk közös volta létesít.

Szükségét érezzük annak, hogy önök is buzdítsanak minket, s mi is buzdítsuk önöket arra, hogy állhatatosan maradjunk meg Istennek, a mi Atyánknak, a Jézus Krisztusnak, a mi megváltónknak és a szentlélek életető hatalmának hitében.

Szükségét érezzük annak, hogy megalázzuk magunkat Isten előtt és testvéreink előtt korábbi gyöngeségeink és hitetlenségeink miatt.

Ímáikat és szeretetöket kérjük, hogy azok buzdítsanak bennünket az Isten

sous le regard de Dieu, dans la foi, l'espérance et la charité.

Nous nous sentons pressés enfin, au début d'une ère nouvelle, de répéter cette prière, ce cri de ralliement et de triomphe: „O Père! que ton règne vienne!“

Puisse ce règne de paix se propager de plus en plus dans le monde entier. Puisse-t-il, là où il est déjà venu, pénétrer toujours plus profondément dans les âmes, dans les Eglises, dans la société toute entière qui a faim et soif du pain de vie et de l'eau qui désaltère pour l'éternité.

Dans le but d'affirmer ces sentiments de fraternité, et ces besoins communs de vie chrétienne, la Compagnie des Pasteurs a eu le privilège de réunir dernièrement les ecclésiastiques de toutes les dénominations protestantes existant à Genève en une séance solennelle dont nous prenons la liberté de vous adresser ci-joint le compte rendu.

Dans le même esprit, nous vous saluons par cette parole de l'apôtre Paul: „Que la paix de Dieu, qui surpasse toute intelligence, garde vos coeurs et vos pensées en Jésus-Christ,“ et nous vous prions, Messieurs et honorés Frères, d'agréer l'assurance de notre sincère et cordial dévouement.

Au nom de la Compagnie des Pasteurs:

D. DELÉTRA,
Modérateur.

színe előtt való növekedésre a hit-, remény- és szeretetben.

Végre indítatva érezzük magunkat az új korszak kezdetén, ezen ima ismétlésére és ezen egyesítő diadalmas felkiáltásra: „Atyám! Jőjjön el a te országod!“

Vajha mindjobban-jobban elterjedhetne a béke ezen országa az egész világon! Vajha minél mélyebben behatolhatna ott, a hová már eljött, a lelkekbe, az egyházakba és az egész társadalomba, a mely éhezi és szomjuhozza az életnek ama kenyerét és vizét, a mely örökre felüdíti a lelket.

A végből, hogy e testvéri érzelmeket és a közös keresztyéni élet után való vágyódásunkat megerősítsük, a lelkészek egyesülete kiváltságot vett magának arra, hogy egyesítse a mult napokban a Genfben létező különböző elnevezésű protestáns egyházak lelkészeit egy ünneplésben, melynek jegyzőkönyvét ide csatolva van szerencsénk megküldeni.

Ugyanezen szellemtől áthatva, Pál apostol ezen szavaival üdvözöljük önöket: „Az Isten békéje, a mely minden értelmnél feljebb való, tartsa meg sziveiteket és gondolataitokat a Jézus Krisztusban“ és kérjük önöket, uraim és tisztelt testvérek, fogadják a mi őszinte és szívből jövő hódolatunknak biztosítását.

A lelkészek egyesületének nevében:

D. DELÉTRA,
elnök.

Egyházkerületi közgyűlés a keresztyén testvériségnek ez ünnepi bizonyágtételét hálás érzelmekkel fogadja s emlékezetnek okáért jegyzőkönyvébe igtatja s megbízza elnöklő püspököt, hogy a genfi prot. nemzeti egyháznak Krisztus szellemétől áthatott hívei előtt egyházkerületünk köszönetét s rokonérzéseit tolmácsolni sziveskedjék.

37. Püspökünk jelenti, hogy a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventje által szegény egy-

házaink részére adni szokott *tőkesegélyek* *fináncirozásának* elvállalása végett a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank“ igazgatóságához fordult s attól a kevetkező választ kapta:

„Hivatkozva folyó hó 12-én kelt nagybecsű megkeresésére, van szerencsénk értesíteni Méltóságodat, hogy készek vagyunk a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület által segélyezendő szegény egyházak részére előirányzott folyó évi szükségletet egy $4\frac{1}{2}\%$ -os községi kötvényeinkben $94\frac{1}{2}\%$ elszámolási árfolyamon folyósítandó kölcsönnel fedezni.

„Hogy az egyházkerület készpénz-szükségletét teljesen fedezhesse, az árfolyam különbözetre és a kölcsön lebonyolítása körül felmerülő költségekre való tekintettel a kölcsön névértékét 17,600 koronában állapítjuk meg.

Ezen kölcsön 32 éven át egyenlő és előzetes félévi részletekben esedékes $6\frac{1}{2}\%$ annuitással volna törlesztendő.

„Ezen annuitások fedezésére szolgálna a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventje által megajánlott s a kölcsönösszeg után számított évi 5% -os járulék, továbbá a segélyben részesített egyházak által a kölcsönösszeg után fizetendő évi $1\frac{1}{2}\%$ -os járulék.

„Kikötnők, hogy az egyetemes konvent azon nyilatkozata, melyben az 5% -os járuléknak a kölcsön egész tartama alatt leendő pontos fizetését kötelezőleg megajánlja, a kölcsönről kiállítandó kötelezvényhez hozzáfűzessék, — továbbá a kötelezvény az egyetemes konvent által oly értelmű jóváhagyással záradékoltassék, mely szerint a konvent kötelezettséget vállal arra nézve, hogy az esetre, ha a bank megkivánná, a kérdéses 5% -os járulékot közvetlenül a banknak fogja a lejárat napokon megfizetni.

„Kikötnők továbbá azt is, hogy a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület feltétlen szavatosságot vállaljon az iránt, hogy az annuitások pontosan fognak fizettetni.

„Joga lenne a tiszáninneri ev. ref. egyházkerületnek arra, hogy a kölcsönt a kikötött határidő eltelte előtt is visszafizethesse, vagy arra a törlesztési részletek bizonyos számában foglalt tőkeösszeg erejéig rendkívüli törlesztést teljesíthessen; de köteles volna ily rendkívüli visszafizetést, 6 havi felmondás előre bocsátása mellett, a visszafizetésre kerülő tőkeösszeg után számított 3% kártalanítási díjjal együtt, kizárólag készpénzben eszközölni.

„Jelen ajánlatunk elfogadása után lesz szerencsénk a kiállítandó kötelezvény tervezetét is megküldeni.

„A mi Méltóságod azon becses kívánságát illeti, hogy a felmerülő összes segélyszükségletek finánczirozására nézve tegyünk ígéretet, sajnálatunkra, nem tehetünk eleget, mert tekintettel a pénzügyi viszonyokban előforduló változásokra, magunkat hosszabb időre le nem köthetjük. Készséggel vagyunk hajlandók azonban szolgálatainkat esetről-esetre felajánlani.

„Végül értesítjük Méltóságodat, hogy jelen kölcsönfeltételeinkkel mától számítva 30 napig maradunk szóban.“

Budapest, 1901 szeptember 14.

Teljes tisztelettel:

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Egyházkerület ez ajánlatot tárgyalás előtt véleményadás végett Debreczeni Bertalan, Idrányi Ferencz és Ellend József szakértőkből álló bizottságnak adta ki.

Egyházkerületünk közgyűlése, e ki küldött szakértő-bizottság véleményének meghallgatása után, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ajánlatát általánosságban elfogadta s az egész pénzügyi műveletnek a szakértő-bizottság véleménye alapján leendő teljes lebonyolításával az egyházkerületi pénzügyi választmányt bizta meg.

38. Olvastatott a br. Baldácsy-alapítvány közgyűlésének Budapesten 1901 június 12-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv, melynek 5. sz. határozata szerint az 1901. évi bevételi többlet 124·819 kor. 77 fillér; ez összegből az egyes kerületeknek rendes osztalékul egyenként 6000 kor., rendkívüli osztalékul szintén egyenként 2000 kor. fizetessék; 5600 kor. tőkésítettik, 31·219 kor. 77 fillér pedig, mint pénztári maradvány, 1902. évre átvitetik.

Örvendetes tudomásul vétetik.

39. Igazgató-tanács ugyanazon közgyűlésének 6. számú határozatával felkéri az egyházkerületeket, hogy

az alapítvány negyedszázados megalkotásának megünneplésére vonatkozólag nyilatkozataikat az alapítványi igazgatóság elnökségéhez küldjék be.

Egyházkerületi közgyűlés a 25 éves évforduló megünnepléséhez hálás készséggel hozzájárul.

40. A püspöki hivatal betérjesztvén a kebelbeli lelkészek minősítését feltüntető sorozatot, egyházkerületi közgyűlés azt köszönettel fogadja s egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozza — a következőkben:

I-ső osztályú egyházakba pályázhatnak:

Abaházy József r. 1.	Bernáth József r. 1.
Almássy Lajos r. 1.	Berzeviczy Endre r. 1.
Ambrús János r. 1.	Beszterczey Béla r. 1.
Andó Lajos r. 1.	Béky János r. 1.
5. Apostol Bertalan r. 1.	30. Bíró Bertalan r. 1.
Apostol Mihály ny. 1.	Bíró János r. 1.
Id. Antalfy László r. 1.	Bodnár Béla r. 1.
Ardai J. Dániel r. 1.	Bódogh Tamás r. 1.
Bacskay Károly r. 1.	Bodnár Endre r. 1.
10. Bacskay Sámuel r. 1.	35. Bodnár István r. 1.
Bacskay Sándor r. 1.	Bodolay István r. 1.
Baksay Dániel r. 1.	Bodolay József r. 1.
Baksy Sándor r. 1.	Bodon Barna r. 1.
Bálint Dezső r. 1.	Bogárdy Dániel r. 1.
15. Balogh István r. 1.	40. Bogdányi József h. 1.
Bárdos István r. 1.	Borbély József r. 1.
Barna Gyula r. 1.	Botos József r. 1.
Bársony György r. 1.	Boytár Sámuel r. 1.
Bartha József r. 1.	Buda János r. 1.*
20. Bartha Mihály r. 1.	45. Buzy Márton r. 1.
Bartók János r. 1.	Cziáky Endre r. 1.
Batta György r. 1.	Czike Ferencz r. 1.
Batta József r. 1.	Czinke István r. 1.
Benke István r. 1.	Czinyéry Barna r. 1.
25. Beregszászy Ferencz r. 1.	50. Csabay Pál r. 1.

* Hivataláról lemondott, de lelkészi jellegét megtartotta.

Csík Dániel főgymn. vallást.	Hazay Béla r. 1.
Csiszár Béla r. 1.	Hegedűs Sámuel r. 1.
Csizmadia Jenő r. 1.	95. Hézsér Emil r. 1.
Csonthó Károly r. 1.	Homoky Antal r. 1.
55. Csontos Gábor r. 1.	Horkay Bertalan r. 1.
Dakó Lajos r. 1.	Horváth János r. 1. (Ivánka)
Dávid József r. 1.	Horváth János r. 1. (T.-Tokaj)
Demeter Bertalan r. 1.	100. Hörccsik Lajos r. 1.
Demjén István r. 1.	Hubay József r. 1.
60. Doktor Gyula r. 1.	Hubay Lajos r. 1.
Dudás Lajos r. 1.	Hutka József r. 1.
Dusza János r. 1.	Idrányi Barna r. 1.
Dusza Lajos r. 1.	105. Idrányi Ferencz r. 1.
Elek József r. 1.	Idrányi Lajos r. 1.
65. Elek Sándor ny. 1.	Igaz József r. 1.
Erdélyi András r. 1.	Illyés János r. 1.
Erdélyi János r. 1.	Jakab János r. 1. (Szala)
Erdélyi József r. 1.	110. Jakab János r. 1. (B.-Lenke)
Erős Lajos r. 1.	Kapossy Gy. r. 1. (Égerszög)
70. Édes Abraham r. 1.	Kazay Géza r. 1.
Farkas József r. 1.	Kazay Sándor r. 1.
Farkas Lajos r. 1.	Kádár János r. 1. (Csécs)
Fazekas Ferencz r. 1.	115. Kádár János r. 1. (Legenye)
Fejes István r. 1.	Kálniczky Endre r. 1.
75. Fekete Gyula r. 1.	Kecskeméthy Lajos r. 1.
Fodor Bertalan r. 1.	Kenyeresy Árpád r. 1.
Fodor Géza r. 1.	Kenyeresy Károly r. 1.
Fodor György r. 1.	120. Kerekes János r. 1.
Fodor Gyula h. 1.	Kerekes József r. 1.
80. Frenczel Bertalan r. 1.	Kerekes Károly r. 1.
Fürjész Jenő r. 1.	Id. Keresztúry József r. 1.
Fürjész Tamás r. 1.	Ifj. Keresztúry József r. 1.
Fűry Lajos r. 1.	125. Keresztúry Károly r. 1.
Fűzy János r. 1.	Kertész István h. 1.
85. Gecse Géza r. 1.	Kérészy Barna r. 1.
Gecsey Péter r. 1.	Kiss Gyula r. 1.
Gere Lajos r. 1.	Kiss József r. 1.
Gömöry Péter r. 1.	130. Kiss Károly r. 1.
Gulyás Benő r. 1.	Id. Kiss Lajos r. 1.
90. Gyarmathy Soma r. 1.	Ifj. Kiss Lajos r. 1.
Halász József r. 1.	Kiss László r. 1.
Hallgató János r. 1.	Kiss Miklós r. 1.

135. Kiss Tamás r. l.
Kocsis Endre r. l.
Kolozs István r. l.
Komjáthy Gábor r. l.
Komjáthy István r. l.
140. Koncz Károly r. l.
Kónya András r. l.
Kónya József r. l.
Kopré Lajos r. l.
Kovács Béla r. l.
145. Kovács István r. l. (A.-Bakta)
Kovács István r. l. (Ágtelek)
Kovács János r. l.
Kovács Károly r. l. (Eger)
Kovács Károly r. l. (Palkonya)
150. Kovács Mihály r. l.
Kozma Antal r. l.
Kozma Gedeon r. l.
Kozma József r. l.
Kőrössy István r. l. (Alacska)
155. Kőrössy István r. l. (K.-Vajda)
Kőrössy József r. l.
Köröskényi István r. l.
Kun Bertalan r. l.
Kun Miklós r. l.
160. Kupay Dénes r. l.
Láng Károly r. l.
Lesko László r. l.
Lipták Bertalan r. l.
Lükő Béla r. l.
165. Magyar Bertalan r. l.
Magyar István r. l.
Magyar József r. l.
Id. Maklár Károly r. l.
Maksa József r. l.
170. Marsalko Endre r. l.
Márk Imre káplán-tanító
Mártha Ferencz r. l.
Máthé Gyula r. l.
Megyaszay Pál r. l.
175. Medve Pál r. l.
Mindszenti Imre r. l.
- Miskolczi Endre r. l.
Miskolczi József r. l.
Molnár István r. l.
180. Molnár József r. l.
Molnár Pál r. l.
Móré Gábor r. l.
Morvay József r. l.
Nagy Barna r. l.
185. Nagy Géza r. l.
Nagy Ignác r. l.
Nagy Károly r. l. (L.-Bénye)
Nagy Károly r. l. (Szomotor)
Nagy János r. l.
190. Nagy Lajos s. l.
T. Nagy Lajos r. l.
Nagy Pál r. l.
Nagy S. r. l. (K.-Dobrony)
Nagy S. r. l. (R.-Szend)
195. Nemes Gyula r. l.
Némegy József r. l.
Németh Péter r. l.
Novák Lajos theol. tanár
Novák Sándor r. l.
200. Olajos Pál r. l.
Oláh Péter r. l.
Órás Kálmán r. l.
Osváth Bertalan r. l.
Osváth Dániel r. l.
205. Osváth Zoltán r. l.
Ölbey János r. l.
Paikoss Endre r. l.
Palcso Károly r. l.
Papp József r. l.
210. Pataky Pál r. l.
Pál Albert r. l.
Pál Ferencz r. l.
Pálóczy József r. l.
Páricsy József r. l.
215. Pásztor Sámuel főisk. tanár
Persenszky János r. l.
Péter József r. l.
Péter Mihály r. l.

- Pósa Lajos r. l.
220. Ráczkevy Károly r. l.
Rácz Endre r. l.
Radácsi György theol. tanár
Ragályi Géza r. l. 265.
Réthy Andor r. l.
225. Réthy Pál r. l.
Réz László r. l.
Révész Kálmán r. l.
Rozgonyi László r. l. 270.
Ruszkay Gyula r. l.
230. Sáfrán Lajos r. l.
Sáfrán Mihály r. l.
Sallay Sándor r. l.
Sághy Sándor r. l.
Sarkady Antal ny. l.
235. Sárkány József r. l.
Sárkány Sámuel r. l.
Semsey József r. l.
Seress József r. l. 280.
Simon Andor r. l.
240. Simon István r. l.
Simon János r. l.
Simon József r. l.
Simon Mihály r. l.
Sohajda János r. l.
245. Soltész Gyula r. l.
Soltész Tamás r. l.
Sólyom Barna r. l.
Sólyom Gyula r. l.
Sólyom Lajos r. l.
250. Somody János r. l.
Stefán Mihály r. l.
Süthő Kálmán r. l.
Svingor József r. l. 295.
Szabados László r. l.
255. Szabó András r. l.
Szabó Bertalan r. l.
Szabó Endre r. l. (Csicsér)
Szabó Endre r. l. (Minaj) 300.
Szabó Gyula r. l.
260. Szabó István ny. l. (K.-Győr)
- Szabó István r. l. (Beés)
Szabó József r. l. (Eszeny)
Szabó József r. l. (N.-Mihály)
Szabó József r. l. (Szalonna)
Szabó Károly r. l. (Ároktő)
Szabó Károly r. l. (Szalóka)
Szabó Pál r. l.
Id. Szakal I. r. l. (Szeretva)
Ifj. Szakal I. r. l. (Lucska)
270. Szalóczy Dániel r. l.
Szalócy Pál r. l.
Szaniszló Pál r. l.
Szaploneczay Benő r. l.
Szánthó István r. l.
275. Szeghő Benő r. l.
Szentpétery Sámuel r. l.
Székely Imre r. l.
Szilágyi Géza r. l.
Szilva István r. l.
280. Szkárossy Gusztáv r. l.
Szobonya István r. l.
Szombathy Antal r. l.
Szöllőssy Ferencz r. l.
Szöllőssy Gyula r. l.
285. Sztankovics Lajos r. l.
Szuhay Benedek r. l.
Szűcs István r. l.
Szűk Gyula r. l.
Thúry Sándor r. l.
290. Tóbiás Gyula r. l.
Tomory Endre r. l.
Tóth Albert r. l.
Tóth Béla r. l.
Tóth Dániel r. l.
295. Tóth János r. l.
Tóth Kálmán r. l.
Tóth Lajos r. l. (Hidvég)
Tóth Lajos r. l. (Szürthe)
Tóth Menyhért r. l.
300. Tóth Miklós r. l.
Török István r. l.
Tudja Mihály r. l.

Dr. Tüdős István theol. tanár.	Vattay László r. l.
Ujlaky János h. l.	315. Verebélyi József r. l.
305. Ujj István r. l.	Veres Tamás r. l.
Ujj János t. l.	Végh János r. l.
Ujj József r. l.	Vladár József r. l.
Urbán Mihály r. l.	Id. Virágh J. r. l. (Vaján)
Vadászy István r. l.	320. Ifj. Virágh J. r. l. (Lasztomér)
310. Vadászy Pál r. l.	Zitás Bertalan r. l.
Varga Antal r. l.	Zitás István r. l.
Varga József r. l.	Zombory Gedő r. l.
Vattay István r. l.	

II-od osztályú egyházba pályázhatnak:

Bodolay Miklós r. l.	Janka Károly r. l.
325. Botka Bertalan r. l.	Juhász László s. l.
Csapó János r. l.	Kőszeghy Dániel r. l.
Csiky József r. l.	Ifj. Makláry Károly r. l.
Czecz András r. l.	340. Móré Elek r. l.
Erős Károly s. l.	Nagy Béla s. l.
330. Farkas Miklós r. l.	Nagy Mihály r. l.
Gecse Lajos r. l.	Rohoska József theol. tanár
Gönczy Gábor s. l.	Szentmártoni Dániel r. l.
Görgey János r. l.	345. Tomory Pál r. l.
Harsányi Bertalan r. l.	Tóth Ferencz r. l.
335. Harsányi István s. l.	Zarándy Bertalan s. l.

III-ad osztályú egyházba pályázhatnak:

Ifj. Antalfy László s. l.	Kálniczky János r. l.
Csiky Zoltán h. l.	Simon Gyula s. l.
350. Jósvai Dénes r. l.	Ifj. Sólyom Gyula s. l.

IV-ed osztályú egyházba pályázhatnak:

Ablonczy Pál r. l.	Kajdy Menyhért s. l.
355. Baksy István s. l.	360. Lükő István h. l.
Czövek János s. l.	Melko István s. l.
Danyi József s. l.	Séra János s. l.
Dékány Lajos r. l.	

Nem birnak minősítvénnyel:

Bartha Gyula s. l.	365. Cseh Pál s. l.
Ifj. Benke István s. l.	Csomár Béla s. l.

Gecse István s. l.	Rácz József s. l.
Kerekes Zsigmond s. l.	Rácz Kálmán s. l.
Lengyel Gyula s. l.	Pataky János s. l.
370. Lőkös Sándor s. l.	375. Tóbiás Sándor s. l.
Molnár István s. l.	Tóth István s. l.

41. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi bizottság jegyzőkönyve:

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület Tanügyi bizottságának

1901 szeptember 23-án tartott ülése

jegyzőkönyve.

Jelenlevők: Nagy Pál és Meczner Béla elnökök. Szabó József, Ujj István, Arday Janka Dániel, Czinke István, Sallai Simon, Becske Bálint, Dicső Endre, Gérecz Károly, Vita Károly, Kovács Béla, Nemes Lajos, Bálint Dezső, Maklár P. Miklós, Bodolai István, Nagy Sándor, Bodnár István, Fogarassy Jenő, Varga József, Idrányi Ferencz előadó és jegyző.

I. Egyházi elnök üdvözlőlvén a tanügyi bizottságnak szép számmal megjelent tagjait, megemlítve, hogy immár két évtized letelte, vagyis 20 év óta a legnagyobb örömmel üdvözli a tanügyi bizottságot,

a tanácskozást megnyitottnak jelenti ki.

Világi elnök a maga részéről is szívesen üdvözli a tanügyi bizottság megjelent tagjait s a tanácskozást szinte megnyitja. Egyszersmind indítványozza, hogy szeretett és tisztelt egyházi, illetve lelkeszi elnökünknek, — a ki a papi pályán immár 50 év óta, az egyházkerületi tanügyi bizottság élén pedig 20 év óta teljes odaadással, lelkiismeretes buzgósággal híven működik, fejezzük ki mi is áldás és szerencse-kívánatunkat azon buzgó óhajtással, hogy a minden kegyelemnek és áldásnak Istene terjessze ki áldó kezeit élete felett még hosszú időn keresztül, adjon erőt és kedvet nemes és szent hivatalának tovább folytatására.

Világi elnökünk ezen indítványa általános helyesléssel fogadtatván, tanügyi bizott-

ságunk az elnök által tolmácsolt jókivánatokot magáévá teszi, szívből kívánja, hogy azok a gondviselés által meghallgattatván — megvalósuljanak.

Tanügyi bizottságunk ezen szives óhaj-tása a főtiszt. egyházkerületre felterjesztetni határoztatik.

2. Tanügyi bizottsági előadó felhivatott az egyházkerületben levő népiskolák tanügyi állásának előadására.

Előadó legelsőben is kijelenti, hogy teljes képet most sem adhat az iskolák állásáról, mert a legelső pontnál: hány iskola van az egyházmegyében? a beadott jelentésekben nincs mindenikben kitüntetve az iskolák száma. Hány ezek közül vegyes, hány külön fi- és külön leányiskola; hány van községi, hány állami? a lélekszám kimutatás is hiányos.

Tanügyi bizottságánk ismét meghagyatni kéri az egyházmegyei tanügyi bizottságoknak, hogy adjanak jelentést arról: hány iskola van az egyházmegyében, hány tanító működik azokban; megjegyeztetvén, hogy az olyan iskola, a hol például minden osztályt más-más tanító vezet és tanít, egy iskolának veendő. Két iskolának számítandó az olyan, a hol a fi- és leánygyermekök külön tanteremben külön tanító által taníttatnak.

A többi kérdésekre az E) minta rovatai szerint adandók a jelentések, még pedig úgy, hogy az osztályok — taneredmény, — az iskolák számával összhangzó legyen. Jelzendő az is, hogy hány iskolában nincs kitüntetve az osztály és taneredmény?

Statisztikai tábla 1901-ik évben.

Sorszám	Egyházmegye	Lélek-szám	Iskola köteles			A lélekszám-hozó aránya	Iskolába jár			A kötelesek-hezi aránya	Ismétlő köteles			Ismétlőbe jár			A kötelesek-hezi aránya
			fi	nő	összesen		fi	nő	összesen		fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	
			1	Abauj	33544		1886	1915	3801		11:33	1694	1815	3309	87:05	687	
2	Alsó-Borsod . .	61585	3401	3325	6726	10:92	3266	3085	6351	94:42	1135	1180	2315	1031	1082	2113	90:84
3	Alsó-Zemplén .	46005	2761	2510	5278	11:47	2482	2272	4758	90:10	1168	1135	2303	412	372	784	34:01
4	Felső-Borsod .	26337	1594	1647	3241	12:31	1574	1618	3192	98:49	670	656	1396	610	602	1212	91:40
5	Felső-Zemplén	13356	673	592	1265	10:24	645	549	1194	94:39	362	260	621	203	187	375	63:05
6	Gömör	29025	1649	1602	3251	11:20	1591	1543	3134	10:64	653	630	128	617	608	1225	95:10
7	Torna	9627	561	584	1145	11:89	560	582	1142	10:00	—	—	475	—	—	442	93:00
8	Ung	24363	1656	1684	3340	13:69	1402	1398	2800	83:83	584	580	1174	519	502	1021	85:26
	Összesen	243872	—	—	28047	—	—	—	25878	—	—	—	10800	—	—	8414	—

Egyházmegye	Az iskola						Szellemi állása				A t a n i t ó					A tanító	
	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	kifünő	dicséretes	kielgítő	gyenge	rendes	ki-segítő	lelk.-t. szelk.-t.	közs. és áll.	nincs	okleveles	nem oklev.
	osztályu																
Abauj	28	23	20	5	—	—	31	41	14	—	66	4	10	9	4	66	4
A.-Borsod . .	45	10	7	—	—	—	40	24	18	4	81	6	—	—	—	79	8
A.-Zemplén .	23	14	16	4	—	—	32	22	12	1	57	5	5	—	—	57	8
F.-Borsod . .	38	14	4	—	—	—	27	19	12	1	43	9	4	—	3	42	10
F.-Zemplén .	4	15	11	2	2	—	12	15	5	2	27	1	—	—	—	30	2
Gömör	50	13	5	1	—	—	40	28	6	—	54	15	3	—	—	54	14
Torna	16	2	4	—	—	—	7	6	8	—	17	1	4	1	—	12	6
Ung	20	9	2	1	—	—	7	15	7	—	27	7	—	—	1	31	5
Összesen	224	100	69	11	2	—	196	168	82	8	372	48	19	10	8	370	57

Egyházmegye	Tanítói lak		Tanterem		Felszerelés			Iskolalap				Testgyakorlat		Falskola		Tanítók jövedelme	
	jó	rosz	tör- vény- szerű	nem tör- vény- szerű	kellő	hiá- nyos	semmi	pénzben		földben		eszkö- zökkel	eszköz- nélkül	rende- zett	nem rende- zett	kor.	fill.
								kor	fill.	hold	□ öl						
Abauj . .	64	13	61	19	23	51	2	1174	—	8	—	—	7	14	28	842.2	—
A.-Borsod	82	5	73	14	48	38	—	3392	47	57	1417	2	36	30	12	97672	30
A.-Zemplén	54	9	56	11	19	38	9	—	—	—	—	1	2	18	8	582.8	—
F.-Borsod	47	7	44	11	20	30	7	243	16	14	837	1	31	19	25	50848	—
F.-Zemplén	22	10	26	6	21	10	1	280	—	9	923	—	5	8	2	25629	—
Gömör . .	69	3	54	18	5	28	3	1056	—	—	—	1	37	26	34	58850	70
Torna . .	20	1	19	2	17	3	1	1766	80	3	1200	4	—	11	10	15864	—
Ung . . .	36	—	35	—	19	16	2	524	68	22	800	—	27	7	12	32678	80
Összesen	394	48	368	81	173	215	25	8447	11	116	3177	9	145	133	131	401992	80

Egyházmegye	Más vallásúak iskolánkba járnak					Ref. gyermekek más iskolába járnak					Allamsegélyt nyer			Korpótlékok	
	római	görög	ág. ev.	zsidó	össze- sen	más kös. ref. lak	közép isk.-ba	Állami és kös- ségbe	más fel-be	össze- sen	hány tanító	kor.	f.	hány tanító	kor.
Abauj	504	81	83	148	816	55	27	—	—	403	39	14726	—	47	4700
A.-Borsod	113	8	10	37	218	1	33	—	—	13	63	6300	—	66	6630
A.-Zemplén	238	112	25	191	566	4	58	—	—	17	39	3900	—	31	3090
F.-Borsod	123	19	16	65	223	—	26	—	—	7	—	—	—	34	3400
F.-Zemplén	80	37	19	61	197	4	61	—	—	30	19	1900	—	16	1630
Gömör	356	3	136	91	586	5	83	—	—	11	37	3700	—	34	3400
Torna	55	1	—	20	76	—	—	—	—	—	—	—	—	4	400
Ung	160	177	5	131	473	—	—	—	—	15	27	2700	—	24	2300
Összesen	1629	438	294	794	3155	69	—	—	—	—	—	—	—	256	25400

3. Olvastatott az Irodalmi Kör felterjesztése a gömői egyházmegye 1899-ik évben a vallásos tankönyvek javítása tárgyában tett indítványára vonatkozólag. Az Irodalmi Kör jegyzőkönyvei azt mondja, hogy nincs tisztában a gömői egyházmegyei lelkészi értekezlet céljával, azért az indítvány tárgyalásába nem bocsátkozhatik; ha nincs megelégedve a vallásos tankönyvekkel, fejtse azt ki rendszeresen, indokolja a maga gondolkozását, írjon rendszeres bírálatot, tűzzön ki irányelveket, melyek alapján az átdolgozás eszközöltessék.

Ezzel kapcsolatban megbeszélés tárgyává tétetett a tanterv-revizió, melyre nézve alig 5 évi használat után szükségessé vált a javítás.

Tanügyi bizottságunk hosszas eszmecsere után abban állapodott meg, hogy mivel az állami tanterv-revizió munkában van, addig, míg ez elkészül, legyünk várakozásban, hogy majd az állami tantervvel a mi tantervünk összhangzásba hozható legyen s ne kényteleníttessünk akkor ismét tanterv-revizióval foglalkozni.

A vallástanításra nézve tett indítvány adassék ki véleményadás végett az egyházmegyei tanító-egyesületeknek.

4. Indítványoztatott, hogy a Dezső Lajos fordításában megjelent Comenius Amos János „Nagyoktatás“ című műve ajánltassék a tanítók, lelkészek s a tanügy iránt érdeklődők figyelmébe. Ára 2 korona, melyből egy korona a nyomtatási költségek fedezésére, a másik korona jótékony célra lenne fordítandó.

Tanügyi bizottságunk ezen indítványt elfogadja s kéri a főtiszt. egyházkerületet, hogy az esperesek által körlevélben hívsanak fel a lelkészek, tanítók s a tanügy iránt érdeklődők ezen könyv megvételére.

5. Indítványba hozatott, hogy mivel a kántor-tanítók javadalmazásába a kántori fizetések is beszámíttattak, és csak az ennek beszámítása után szükséges összeggel egészítetik ki a tanítók fizetése 800 koronára, igen méltányos, hogy ha fizetésébe beszámíttatott, számíttassék be

a nyugdíjánál is, azaz nyugdíjalapúl is 800 kor. vétesék. Kéressék meg a főtiszteletű egyházkerület, hogy a maga útján tegyen meg minden lehető, hogy a tanítók ezen jogos és méltányos kívánsága teljesíttessék.

Tanügyi bizottságunk ezen indítványt igen jogosnak és méltányosnak tartja, a maga részéről is kéri a főtiszt. egyházkerületet, hogy ezen jogos kívánság kielégítésére minden lehető megtenni méltóztassék.

6. Az Irodalmi Kör alelnöke örömmel jelenti, hogy a népiskolákban használt tankönyvek összeírására szolgáló táblázat kitöltésében nagy haladás mutatkozik, javulás van, de azért még most is van kívánni való, nevezetesen: még most is használnak, bár kevesen, idegen tankönyveket, a táblák aláírva nincsenek, és bár az esperesek némelyike átnézte s észrevételezte a táblákat, de nincs semmi nyoma, hogy az egyházmegye intézkedett volna. Utasíttatni kéri az egyházlátogatókat, hogy a táblák pontos kiállítására ügyeljenek, a táblákat írják alá s juttassák a tanügyi biztosság elnökéhez, a ki átvizsgálván, az egyházmegyére jelentést tesz és ha szükséges, intézkedést kér.

A jelentés első része örvendetes tudomásul vétetik, az utóbbi rész a főtiszt. egyházkerületre felterjesztetik.

7. Több tárgy nem lévén,
az elnökség a tanácskozást berekeszti.

Meczner Béla,
e. k. t. b. világi elnöke.

Nagy Pál,
e. k. t. b. egyh. elnöke.

Járányi Ferencz,
e. k. t. b. előadója és jegyzője.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság jegyzőkönyvét tudomásul veszi, az abban javasolt intézkedéseket elfogadja s végrehajtásukat elrendeli; a kántori illetménynek a nyugdíjba való beszámítása érdekében azonban, a már többszöri sikertelen felterjesztés után, nem tesz ez időszerint újabb lépéseket.

42. Olvastatott az egyházkerületi missiói bizottságnak az 1900. év szeptember 1-től 1901 szeptember 1-ig terjedő missiói évről szóló következő jelentése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyházkerületünk területén fekvő missiói körök lefolyt évi állapotáról elég megnyugtató képet rajzolhatunk. Lélekszámbeli veszteségünk nincs, inkább gyarapodásról számolhatunk be. A tettekben nyilvánuló hitélet, az aldozatkészség és istentiszteletekben való részvétel, ha itt ott hagy is fenn némi kívánni valót, nagy többségében inkább erősbödést, mint hanyatlást mutat. Az irántunk való jóindulatnak jelei is, pl. az eperjes-sárosi körben, mintha szaporodnának.

Igaz, szaporodik, erősbödik az a tapasztalatunk is, hogy a missiói működés a maga nagy eszményi, vallásos és nemzeti feladatát, a mostani viszonyok mellett, el nem érheti, be nem töltheti. Ma a missiói lelkésznek úgyszólván minden idejét és munkakedvét a tanítás emészti fel s így a cura pastoralisra egyikből sem marad. Ha hívják őket esketni, vagy temetni, elmennek; egyszer-kétszer egy évben, a Kör egyik-másik pontján, istentiszteleteket tartanak; szóval a formszerűségeket végzik pontosan, de a házanként való látogatást s hitelesítést — a mi a missió működésnek a lelke volna s a miért a missió létesített — nem engedi meg nekik a fogyatékos erő, az idő s az élet, ez a paizsos férfiú. Mert a missiói lelkésznek és családjának élnie is kell. Az ehez való jövedelem pedig igen szerény és sem a rájuk váró nagy munkával, sem a kényelmesebb s nem missiói lelkészi állások jövedelmével nincs többé igazságos arányban. A missiói lelkészek határozott rövidséget szenvedtek az által a kongruás papok mellett, hogy ők az államsegély jótéteményéből kizárattak. Féltő, hogy ez az állapot nemcsak a missiói lelkészek munkakedvét csappantja meg, hanem jövőre a missiói lelkészi állásokat is ürességre kárhóztatja s erre kötelességünknek tartjuk jó eleve fölhívni a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés figyelmét.

Részletes jelentésünket különben a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

I. Eger.

A szórványokban 7 ízben végzett a lelkész egyházi szolgálatot. Tanköteleseket azonban nem talált.

Magában az eгри anyaegyházban most is ugyanazokat a teendőket végezte, melyeket a megelőző esztendőben. Végezte pontosan az istenitiszteleket s oktatta valásra a különböző középiskolákban járó ref. növendékeket heti 22 órán. Az állami elemi iskolai ref. növendékeket valásra most is Fekete János állami tanító tanította.

Köttetett 5 vegyes házasság, a melyből három esetben a gyermekek valására nézve megegyezés történt; és pedig a mi javunkra. A kitérésnél azonban 5 lelket vesztítettünk.

Született 30; meghalt 28.

Vallásitanítói alap 600 kor. 35 fillér; templomi alap 286 kor. 40 fillér. Ezeken kívül van még néhány jótékony czélt szolgáló kisebb alap. Általában az alamizsnálkodásban és a keresztyéni szeretet munkáiban az eгри egyház hívei követésre méltó buzgóságot tanúsítottak.

Feltűnő a jelentésnek következő kifejezése: „Karácsony szombatján és ó év utolsó napján *este 6 órakor* a városi közönség részére isteni tiszteletet tartottam.“ Hogyan? *Este 6 órakor*, tehát gyertya-világ mellett? . . . Szerintünk nincs ahoz semelyik lelkésznek joga, hogy hitelveink alapján megszabott isteniszteleti rendtartásunktól önkényesen eltérjen. Az esteli istenisztelet a mi rendtartásunktól idegen s első lépés a karácsonyi éjféli miséhez.

II. Az eperjes-sárosi kör.

E körben a lelkész gondját és idejét leginkább a vallásoktatás vette ez évben igénybe, Eperjesen, Bártfán és Királynépen. Legtöbb tanítványa volt az eperjesi állami óvó- és tanítónőképző intézetben 22, Bártfán mindössze 4 tanítványa volt a gimnáziumban és 4 az elemiben s ezeknek kedveért eltöltött, utazással együtt, 20 napot. Vajjon nem lehetett volna-e ezt a sok időt, a missiói kör javára gyümölcsözőbben értékesíteni? Kár a költségért és kár a fáradságért. A lelkész különben nagy buzgósággal végzi kötelességeit s bevitte a magyar szót Bártfára is, hol a tekintélyes ev. gyülekezet testvéries készséggel engedte át részére szép, tágas diplomát, a melyben évszázadok óta nem hangzott magyarul az íge.

Házankénti látogatásokat a szórványok nagy kiterjedése mellett nem tehetett, saját — 600 lelket számláló — gyülekezetének nagy elhanyagolása nélkül. S mindinkább meggyőződik arról, hogy egy ember a sárosi missiói gondozást is és az abauj-vajkóczi lelkészséget is híven betölteni képtelen.

E meggyőződésből kifolyólag ujlag kéri egyházkerületünket, hogy a missiói körben teljesítendő vallásoktatás kötelessége alól, — a melyre ő díjlevele értelmében nem is kötelezhető s azért tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 110. számú ide vonatkozó határozatát igaznak el nem ösmerheti — oldassék fel, vagy ha ezt meg nem nyerhetné, vallástanítói tiszteletdíja 400 koronában állapíttassék meg, hogy így sok fáradsága némileg kárpótolva legyen.

Különben Eperjesen 4, Bártfán 2 ízben tartott isteni tiszteletet, mindenkor úrvacsoraosztással egybekötve.

Hitoktatói lelkiismeretes működését egyházkerületünk kiküldöttje is igazolta.

A „Családkönyvet“ a missiói körről elkészítette. Van 70 családunk 199 taggal. A népszámlálás hivatalosan megállapított eredményét csak jövőre közölheti.

E missiói kör gondozója: Frenczel Bertalan abauj-vajkóczi lelkész.

III. Bodrog-szentesi kör.

E körhöz tartozik Véke (55 lélekkel), Szinyér, Zétény-Boly, Rad, együtt 380 lélekkel. E községekben a lelkész az előforduló lelkészi teendőket lelkiismeretesen teljesítette s azonkívül is legalább egyszer minden hónapban megjelent, sőt Szinyérben, hol az őrtállásra legnagyobb szükség van, minden héten egyszer *házi istentiszteletet* tartott s az állami iskolában a vallást tanította. A minnek a kedvező eredménye, hogy a gondjaira bízott lelkekből a lefolyt évben egy is el nem veszett.

A buzgóság tanujei a tömeges templomlátogatás, úrvacsorával való élés és Isten dicsőségére való adakozás, a miben kiváltképen az Amerikában kivándorolt hitsorsosok fényeskednek. Ennek örvendetes következménye az, hogy a még nem régen nyomorúsággal küzdő Véke, Boly, Zétény, Szinyér kis egyházak ma már szemmel látható-

lag gyarapodnak. Épületei rendbe szedvék, magtára virágzó, sőt már egy kevés tőkepénzzel is rendelkezik.

Születések száma 19. Halálozás 16. Házasodott 3 tiszta pár. Konfirmáltatott 9.

Kellően igazolt látogatási naplót csatol.

IV. *Bacskai kör.*

Hozzá tartozik Bély, Battyán és Kaponya. Lélekszám Bélyben: 128 (tavaly 93), Battyánban: 117 (tavaly 74), Kaponyán 32 (tavaly 13); együtt: 277.

Iskolaköteles a missiói községekben 41, a kiket a lelkész rendszeres vallásoktatásban részesített. Konfirmált 5 növendéket.

A lelkész teendőit híven és lelkiismeretesen teljesíti. Áttérés, kitérés, elígérés nem történt. Az egész körben béke és hitbuzgóság uralkodik.

A látogatási napló csatolva s minden pontja kellően igazolva van.

V. *Homonnai kör.*

Lélekszám Homonnán 123 ev. ref. és 59 ág. h. ev. A szórványokban 228 ev. ref. és 81 ág. h. ev.; az egész missió területén tehát van 351 ev. ref. és 140 ág. h. ev., együtt 491.

Istentiszteletet tartott a lelkész a központon kívül Mező-Laborczon 4-szer, Sztropkón 1-szer, Varannón 1-szer, a melyekre a hívek a szórványokban elég szép számmal sereglettek egybe, magában a központban azonban nem igen emésztli a híveket az úr házának szerelme.

Keresztelt a lefolyt évben 14 gyermeket, a mit a lélekszámhoz viszonyítva maga is kevesel. Okát kutatva rájött, hogy egészen érthető okokból, a távoli szórványokban lakó hitsorsosok azzal a lelkészszel kereszteltetik meg gyermeköket, a ki hozzájuk a legközelebb esik s a ref. lelkésznek ilyen esetben a születést tudtára sem adják. Ezen a sajnálatos közömbösségen úgy kísérelték meg segíteni, hogy az egyház által nyomtatott évkönyvben — melyet minden egyháztagnak megküldöttek az egész missió területén — felhívó és buzdító szöveget intéznek a szülékhez, gyermekeiknek a saját lelkészük által való megkereszteltetése érdekében.

A *vallás tanításra* ez évben is kiváló gond fordított. A különböző tanintézetekbe járó prot. növendékek száma

volt 50; (a megelőző évben 57). Heti óraszám: 6. A vallásitanítás eredményét a felső-zempléni egyházmegye is megvizsgáltatta június 14-ikén, kiküldöttje Kiss Tamás málczai lelkész által.

A vallásitanítással kapcsolatban s a homonnai faipari alsóbb fokú szakiskolánál szerzett tapasztalataiból kifolyólag, a hol néha még konfirmálatlan növendékek is találkoznak, azzal az indítvánnyal áll elő Réz László homonnai lelkész, hogy „keresse meg egyházkerületünk a m. kir. kereskedelmi miniszteriumot aziránt, hogy a vezetése alatt álló ipari szakiskolák tantervébe illeszse be a vallás- és erkölcstant is, mint rendes és országosan kötelező tantárgyat mind a négy évfolyamban és egyéb tekintetben is, — minő pl. a hitoktatói díjazás — részesítse e tantárgyat olyan elbánásban, mint a kultusz minisztérium az elemi vagy középfokú iskolákban.“

Az *anyag*i helyzet elég rendes. Az előre megállapított költségvetés határai között ez évben is megmaradt, de csak úgy, hogy a hátralékos követeléseket közgazgatási úton hajtották be. Hátralék azonban így is van. Különösen a szórványokban lakó ág. h. evangélikusok következetesek a nem fizetésben s e tekintetben a megújított geresdi egyesség inkább rontott, mint javított a helyzeten. Helyesen jegyzi meg a jelentés, hogy az olyan unió, melyben az egyik fél csak terheket visel, de jogokat nem élvez, nem unió. Homonnán pedig az ev. ref. missiói lelkész az ág. h. evangélikusoknak nagy szolgáltatokat teljesít, mondhatni számbavehető ellenszolgáltatás nélkül.

A jelentéshez majdan egyháztörténeti szempontból is érdekes és értékes nyomtatott „Évkönyv“ van csatolva a lefolyt esztendőről is.

VI. Jenkei kör.

Missiói lelkész idejét itt is leginkább a vallásitanítás vette igénybe. S hogy azt pontosan és igen szép sikerrel tanította, arról hivatalos bizonyítványt csatol az egyházmegyei körlátogatóság részéről.

Több községben és nagy területen elszórt hívének, a kör egy pár pontján, a bűnbánati hetekben isteni tiszteletet tartott. Mert templom e nagy területen csak egy van, Jenkén, az anyaegyházban. Az is düledező félen,

mert a nagy buzgósággal megindított új templomépítés megakadt a kereszti leányegyház híveinek vonakodása miatt, kik a maguk részére külön templomot szeretnének építeni.

A hitélet különben, — mint általában a tót vidékeken — itt is elég buzgó. A templomot látogatják s Isten dicsőségére 376 kor. 90 fillért adakoztak.

Hozzánk tért egy gör. kath. ifjú; kitérés nem fordult elő. Egy vegyes házaspár megegyezést kötött egyházunk javára.

Vallásoktatásban részletetett a lelkész a kör állami és községi jellegű iskoláiban 100 iskolakötelest; konfirmált 30-at.

Pontos látogatási naplót mellékel.

VII. Lucskai kör.

Szakai István lucskai lelkész gondozása alatt áll. Lélekszám az anyaegyházban 205, a solymosi leányegyházban 243, a fiókegyházak és szórványokban 415. Összesen 866. A folyó évben eszközölt országos népszámlálás adatai e kimutatásnál még nem voltak felhasználhatók.

Vallást tanított a lelkész három iskolában, u. m. Zavatkán 31 gyermeknek, Szobránczon 11-nek, K-Zalacsán 12-őnek, még pedig kitűnő eredménnyel, a mint azt az ungi egyházmegye iskolalátogatósa által kiállított s a jelentéshez csatolt hivatalos jegyzőkönyv igazolja. A tanítás nyelve vegyesen tót és magyar volt, a kis-zalacsikai iskolát kivéve, a hol kizárólag tót nyelven volt kénytelen tanítani. A konfirmációi oktatást is szintén magyar és tót nyelven végezte.

Isteniszteletet tartott az anya- és leányegyházon kívül Szobránczon 3-szor, úrvacsoraosztással egybekötve. Betegeknek úrvacsorát vitt 12 esetben.

A hívek vallásos buzgóságát tanúsítja, hogy ünnepek alkalmával a templomot a legtávolabb eső helyekről is felkeresték s Isten dicsőségére 260 koronát adakoztak.

Kitért tőlünk egy nő — férje erőszakossága miatt.

Esketett 11 párt, temetett 16-ot; Lucskán 6-ot s a körben 10-et.

Látogatási naplót nem mellékel, hanem csatolja a fentebb említett iskolalátogatási jegyzőkönyvet.

VIII. *Minaji kör.*

Hivatalos kötelességeit, úgy a vallásoktatást, mint a lelki gondozást, sőt a hívek anyagi érdekeit illetőleg is, a lelkész odaadó buzgósággal teljesíti. Ez eddig lenézett őrállomást — mint mondja — törekszik az ungi egyházmegye legjobb lelkészi állomásai közzé emelni; a mire segítse az Isten.

Vallást tanított három iskolában 47 gyermeknek. Konfirmált két ízben is, u. m. 1900. év advent utolsó vasárnapján 6-ot s 1901. év augusztus 11-ikén 5-öt. A vallásvizsga ünnepélyesen történt, szép közönség s télben az esperes, év végén pedig az iskolalátogató küldöttség előtt, kitűnő eredménnyel.

Mult évi őszi közgyűlésünk utasítása folytán (37. jkvi. pont), a népszámlálás adatait a következőkben közli:

Minajnak 338 lakosa közül 296 magyar, 11 német, 25 tót, 6 ruthén. Vallásra nézve: 79 r. kath., 142 gör. kath., 54 ev. ref., 63 izraelita.

Ketergény 189 lakosa közül 186 magyar, 1 német, 2 ruthén. Vallásra nézve: 26 róm. kath., 20 gör. kath., 115 ev. ref., 28 izraelita.

Homok 530 lakosa közül 526 magyar, 1 tót, 3 ruthén. Vallásra nézve: 271 r. kath., 135 gör. kath., 62 ev. ref., 62 izraelita.

Kereknye 683 lakosa közül 172 magyar, 32 német, 1 tót, 478 ruthén. Vallásra nézve: 52 r. kath., 561 gör. kath., 38 ev. ref., 32 izraelita.

Panaszolja, hogy állami iskolákban végzett hitoktatásért kevesebb tiszteletdíjban részesül, mint a r. kath. és g. k. hitoktatók; s hogy e tárgyban való kérvényével a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által elutasított.

Végül látogatási napló helyett jelentését hitelesíttette Minay István egyházi főgonbnok és járási főszolgabíró által, ki hűséges sáfárságát készségesen igazolja.

IX. *Ózdi kör.*

A lélekszám szaporodásra és az anyagiakban való gyarapodásra nézve, a lefolyt év e missiói körre kedvező volt. Lélekszám ma: 450. Egyházi közterheket viselő családfő: 108. Született 38. Meghalt 18. Házasodott 4 pár, tiszta református. Kitért 2. Konfirmáltatott 7, hat heti előkészítő oktatás után.

Vallásos oktatásban részesült 61 mindennapi, 5 iparos iskolai, 6 ismétlő iskolai növendék. A vallásoktatást a missió lelkész végezte s úgy az egyházlátogatóság, mint a körlátogatóság előtt vizsgát adott.

Az isteni tiszteletek a meghatározott rendben és időben megtartattak.

Pénztári készlet felül van a 3000 koronán, mit templomépítésre óhajtanak fordítani s e czélból országos gyűjtésért folyamodnak.

Látogatási napló nincs mellékelve. Hanem van egyházlátogatási jegyzőkönyv.

X. Abod.

Abodról nincs jelentés.

E jelentésünk betérjesztése után tisztelettel maradtunk Sárospatakon, 1901 szeptember 23.

Kun Bertalan,
missióügyi bizottság elnöke.

Czinke István,
missiói előadó.

A missiói bizottság jelentését közgyűlésünk eléggé megnyugtatónak találja s midőn azt tudomásul veszi, határozatképen kimondja, hogy:

a) Réz László indítványát magaévá teszi s az alsóbb fokú ipari szakiskolákban a vallásitanításnak kötelezővé tétele és megfelelő díjazása tárgyában, a Konvent útján, a m. kir. kereskedelmi minisztériumot megkeresi.

b) Frenczel Bertalan abauj-vajkóczi lelkésznek, az eperjesi missiói körben teljesített vallásoktatásért eddig fizetett 200 kor. tiszteletdíjat 300 kor. felemeli s e 100 korona fizetésjavításnak az egyházkerületi hollandi tárból való kifizetését elrendeli.

c) A minaji lelkész panaszát, mely szerint ő az állami iskolákban kevesebb hitoktatói tiszteletdíjat kap, mint a r. kath. és g. kath. hitoktatók: a közoktatási kormánynak az ág. h. ev. egyház hasonló

panaszára tett nyilatkozata és felvilágosítása után, a siker reményével, fel nem terjesztheti.

d) Az egri lelkész jelentésének azon pontjára, mely szerint ő karácsony szombatján, az ó év utolsó estéjén, a városi közönség részére esti 6 órakor tartott isteni tiszteletet, megjegyzi, hogy az prot. isteni tiszteleti rendtartásunkkal ellenkezik s a r. kath. környezethez való alkalmazkodás jellegét erősen magán viseli.

e) Mult őszi közgyűlésünk 37. számú határozatának 4. alpontjára az a.-zempléni egyházmegye jelentést nem tevén, felkéretik azon egyházmegyének nagybuzgóságú gondnoka, hogy személyes közbenjárásával, az ott említett *szinyéri* vallássérelmi ügyet, a törvénynek megfelelően, elintézni sziveskedjék.

f) Ugyanazon jegyzőkönyvi pont 8-ik alpontjában arra utasítottak az egyházmegyék, hogy a canonica visitaciónak a missiói egyházakban felvett jegyzőkönyvét másolatban az egyházkerületi missiói bizottság részére is küldjék meg. Miután ennek az utasításnak csak az ungi és f.-borsodi egyházmegye tett eleget, nevezett határozat megtartására a többi egyházmegyék újlag utasíttatnak.

g) Ugyanazon jegyzőkönyvi pont 9-ik alpontja értelmében felhivatnak az összes missiói lelkészek, a *minaji* kivételével, hogy a legközelebb megejtett országos népszámlálás adatait, ha eddig hiteles alakban be nem szerezhették, jövő évi jelentésükbe, a Konvent által megkivánt módon és csoportosításban, multhatatlanúl foglalják be.

h) A missióügyi bizottság jelentése a Konventre felküldetik.

43. Közalapi segélykérvények

áttétetnek a püspöki hivatalhoz, egy külön bizottság által való elbiráltatásra.

44. A Budapesten alakult „Nagypénteki Ref. Társaság“ az iránt folyamodik, hogy az elzúllásnak kitett, gyámoltalan gyermekek nevelése céljából a budapesti „Erzsébet-ház“-át a kerületünkhöz tartozó összes egyházakban, évenként egy vasárnap, templomi hirdetésre közgyűlésünk vétesse fel.

Közgyűlésünk e kérelemnek készséggel tesz eleget s a Nagypénteki Ref. Társaság „Erzsébet-ház“-át a segélyezendő jótékony intézetek sorába iktatja; s évenként egyszer szószékből leendő kihirdetését s a perselynek javára való kitételét az összes gyülekezetekben elrendeli.

45. Egyetemes Konvent folyó 1901. évi gyűlésének 58. d) jegyzőkönyvi határozatában felszólítja az egyházkerületeket, hogy az 1903-ban megnyitandó zsinat előkészítése végett, a Konvent által kiküldött bizottsághoz 1902. évi január 1-re nyujtsák be az iránti véleményöket, hogy mely tárgyakat óhajtanak a zsinati törvényhozás és legfőbb intézkedés körébe különösen is felvételni s jelöljék meg a módosítandó törvényszakaszokat, a módosítás iránti kívánalmaikat fejezzék ki s esetleg terjeszszék be részletesebb javaslataikat is.

Kerületünk közgyűlése, hogy az egyetemes Konvent által kiszabott határidőre, a zsinati tárgyakra vonatkozólag javaslatokat terjeszthessen fel, egy bizottságot küld ki, azzal a kérelemmel, hogy ez a bizottság a kerületi jegyzőkönyvek alapján szedje össze mindazokat a tárgyakat, a melyeket kerületünk korábbi határozataival az összeülendő zsinat tárgyai közé felvételni kívánt s az így összeállított s esetleg az egyházmegyék által felterjesztett véleményes javaslatok alapján is kiegészített s elkészített munkálatokat, mint egyházkerületünk javaslatát, a Konvent elnökségéhez 1902. január 1-ig terjessze fel.

E bizottságba kiküldettek: Fejes István és Meczner Béla elnöklete alatt: Radácsi György, Czinke István, Novák Lajos, Dr.

Tüdős István, Debreczeni Bertalan, Vattay László, Dr. Finkey József és Dr. Finkey Ferencz.

46. Az egyetemes Konvent folyó évi 75. számú jegyzőkönyvi határozatában a *kántor-tanító javadalmaknak a nyugdíjjogosultság szempontjából való megosztása* iránt kér a kerületektől nyilatkozatot. Kerületünknek folyó évi tavaszi 120./20. jegyzőkönyvi felhívására a gömöri és felső-borsodi egyházmegyék adták be véleményeiket s mind a ketten kijelentik, hogy ev. ref. egyházunkban a tanítói fizetés tanítóira és kántorira szét nem választható s nyugdíjalapúl a tanítók mindennemű fizetésének beszámítását kérik.

Kerületünk közgyűlése e kérdés felől maga is így gondolkozik s az egyetemes Konvent elé ezt a nyilatkozatot kívánja felterjeszteni.

47. A tornai egyházmegye, szomorú tapasztalatai alapján, panaszolja, hogy az egyes gyülekezetek által megválasztott tanítók, daczára annak, hogy előlegeket vettek fel, szóval és írásban kötelezték magukat valamelyes tanítói állomás elfogadására, ha gyülekezetüktől valami fizetésjavítást kieszközölniök sikerül, vagy jobb állásra nyílik kilátás, — szavukkal, írásbeli nyilatkozataikkal nem törődnek, az előlegeket maguknál felejtik, másfelé vitorláznak, vagy régi helyükön maradnak s a tanítót választó gyülekezeteket a legnagyobb zavarba hozzák, mert lemondásukat rendesen már az utolsó órában küldik meg az egyházaknak, a mikor már pályázat útján a tanítói állomást szeptember 1-jére betölteni nem lehet s így a választó egyházaknak nem csak anyagi kárt, hanem az iskola szünetelése miatt erkölcsi veszteséget is okoznak. Tornai egyházmegye kéri a kerületet, hogy a tanítók változására nézve olyan szabályrendeletet hozzon, a mely által e baj kikerülhető volna s különösen javasolja, hogy mondaná ki a kerület, hogy az olyan tanító, a ki magát már valamely egyház tanítójául írásban lekötölte, az arról abban az évben le nem mondhat s egy évig abban az egyházban működni tartozik.

A tornai egyházmegye jelentéséből sajnálatlalt értesült egyházkerületünk, hogy a tanítói választások körül még mindig fordulnak elő zavarok és visszaélések. Mivel azonban e kérdésben egyetemes Konventünk 1897. évi 23. számú jegyzőkönyvében, egyházkerületünk pedig 1897. évi őszi közgyűlésének 9. számú határozatában teljes szigorúsággal intézkedett, sőt épen kerületünk 1897. évi tavaszi közgyűlésének 14. számú jegyzőkönyvében a tanítók változásáról szabályrendeletet is alkotott, a melyben a tornai egyházmegye által kívánt intézkedések már bentfoglaltatnak: — kerületünk ezúttal újabb szabályzat készítését nem látja szükségesnek, hanem kimondja, hogy mindazt a mulasztást vagy visszaélést, a melyet tanítóink a református iskolákból református iskolákba való költözésnél, a tanítók változásáról szóló szabályrendeletünk ellen elkövetnek, fegyelmi vétségnek tekinti, — s az egyházmegyét utasítja, hogy a visszaéléseket, mulasztásokat vagy kijátszásokat ilyen értelemben tegyék ítélkezések tárgyává.

A mi pedig a községi és állami iskolákba való átköltözésnél felmerülő sérelmeket illeti, mivel azokban kerületünk nem intézkedhetik, zsinati tárggyúl kívánja előjegyeztetni.

48. Dóczy Imre, a tiszántúli ev. ref. középiskolai tanár-egyesület elnöke, az országos ref. tanár-egyesület szervezése végett kiküldött bizottság nevében kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy amennyiben a folyó évi karczagi gyűlésen a tiszántúli tanár-egyesület orsz. ev. ref. tanár-egyesületté alakult át, melynek a hazai összes ev. ref. közép- és felső iskolák tanárai kívánatos, hogy tagjai közé álljanak, hasson oda, hogy a kerületünk kebelében levő közép- és felső iskolák tanárai lehetőleg teljes számban az egyesület tagjai közé sorakozzanak, valamint, hogy egyházkerületünk is lépjen be az országos ev. ref. tanár-egyesület alapító tagjai közé.

Egyházkerületi közgyűlésünk a maga részéről is melegen üdvözli az országos ev. ref. tanár-egyesület megalakulását, melynek a protestáns közszellem és a tanügy felvirágoztatására csak áldásos eredménye lehet s midőn a kebelében levő közép- és felső iskolák tanárait szívesen felhívja az ily nagy jelentőségű egyesület pártolására, maga részéről is örömmel lép az egyesület alapító tagjainak sorába (100 koronával) s megbizza az egyházkerületi pénztárnokot, hogy a 100 korona alapító díjat a nevezett tanár-egyesület pénztárába fizesse be.

49. Az egyes egyházmegyéből a következő *lelkészi és tanítói választások és megerősítések* jelentettek be:

a) Az *abauji* egyházmegyében lelkészszé választott: Dékány Lajos h.-lelkész Csenyétére; tanítókká választottak: Pethő Károly Szurdokra; Pap Károly Szászfára; Illés Ferencz Regmeczre; Vas Ádám Alsó-Kemenczére; Jakabfalvi Juliánna A.-Lánczra; Kecskeméthy Zsigmond Tomorra.

b) Az *alsó-borsodi* egyházmegyében: Fúry Lajos miskolczi s.-lelkész T.-Tarjánba; tanítókká: Abaházi Endre Harsányba; Bacsó Ilona Dorogmára; Janiga Ida Eger-Lövőre; Bellényi Gábor Gelejre.

c) A *felső-zempléni* egyházmegyében lelkészekké választottak: Péter Mihály kis-azari lelkész Gálszécsre; Soltész Gyula kis-ráskai lelkész Kis-Azarba; Sztankovics Lajos kis-bárii lelkész Nagy-Ráskára; Sütő Kálmán nádasi lelkész Miglészre; tanítókká: Bottka Gyula Kis-Toronyára; Berecz Ottó Miglészre; ifj. Berecz Károly Kis-Azarba.

d) A *tornai* egyházmegyében Bogdányi József h.-lelkész Jablonczára; tanítókká: Dono Árpád Jósafőre; Pethő Dániel Lucskára; Réthi Bertalan Becskeházára.

e) Az *ungi* egyházmegyében Csomár Béla segédlelkész bekebelezetett s Ásványba rendeltetett; tanítóvá választott: Vas Albert Vizaknára; Récze Vilma ideiglenesen a nagy-dobronyi II-od tanítóságra rendeltetett be.

Mindezen változások és megerősítések az egyházmegyei jelentések alapján tudomásul vétetnek.

50. A beküldött egyházmegyei jelentések szerint *egyházi tisztviselőkké választottak*: a felső-zempléni egyházmegyében papi tanácsbíróvá: Tudja Mihály deregnyői lelkész; a tornai egyházmegyében papi tanácsbíróvá: Tóth Kálmán komjátii lelkész, egyházmegyei főjegyző. Tudomásul vétetik.

51. Az egyes egyházmegyékből megerősítés végett a következő díjlevelek terjesztettek fel:

a) *Lelkészi díjlevelek* az abauji egyházmegyéből: a h.-szkárosi 4 példányban (egyházmegyei jóváhagyással, de presbiteri és közgyűlési határozat nélkül); az alsó-zempléni egyházmegyéből a vámos-ujfalusi három példányban.

b) *Tanítói díjlevelek* az abauji egyházmegyéből: a g.-bogdányi (az állami tanító részére kántori teendőként járó fizetésről) 3 példányban; a felső-borsodi egyházmegyéből: a bánhorvathi 3 példányban; a bánfalvi 1 példányban; a tornai egyházmegyéből: a jósmafői (egyházmegyei jóváhagyással, de presbiteri és közgyűlési határozat nélkül) 3 példányban; az ungi egyházmegyéből: a nagy-dobronyi II-od tanítói (újonnan szervezett állás) 3 példányban.

A felterjesztett díjlevelek, az egyházmegyék jóváhagyása alapján, kerületünk által megerősíttetnek s egy-egy példányuk az egyházkerületi és egyházmegyei levéltárakban helyeztetik el, egy példányuk pedig az illetékes egyházaknak küldetik vissza.

Mivel kerületünk azt tapasztalja, hogy az egyes egyházak és egyházmegyék a díjleveleket nem mindig a kellő felszereléssel és indokolással állítják ki, — ismételten utasítja a lelkészeket, hogy a díjlevelek kiállítása körül az eddiginél nagyobb gonddal járjanak el s minden díjlevelet megfelelő s indokolt presbiteri vagy közgyűlési határozattal lássanak el, úgy a mint az a kerület 1899. évi tavaszi közgyűlésének 47. számú jegyzőkönyvében megállapított.

Az egyházmegyéket pedig felhívja, hogy a hozzájuk felszerületlenül és indokolás nélkül érkezett díjleveleket utasítsák vissza s csak azokat hagyják jóvá s terjeszszék fel ide, a melyek a kerületutastásainak megfelelnek.

52. Az abaúji, ungi és felső-borsodi egyházmegyék, csatlakozva az országosan megindult mozgalomhoz, sürgetik, hogy egyházkerületünk kérje fel az egyetemes Konventet és zsinatot, tegyenek meg illetékes helyen minden szükséges lépést arra nézve, hogy az 1848. évi XX. t.-czikkben kimondott elvek, a felekezetek teljes egyenjogúsága és viszonyossága tekintetében, gyakorlatilag is megvalósíttassanak; — s hogy továbbá az ev. ref. egyházra és az egyházak tagjaira nehezedő elviselhetetlen terhek megfelelő államsegély nyújtása által könnyíttessenek.

Egyházkerületünk a kettős indítvány második részére vonatkozólag már a legközelebbi múlt őszi Bódván tartott közgyűléséből 22. szám alatt felterjesztést intézett, hasonló értelemben, az egyetemes Konventhez; az 1848. XX. t.-cz. gyakorlati megvalósítására nézve pedig még az 1891. évi őszi közgyűlésén állást foglalt s akkor kifejtett nézeteihez és álláspontjához most is ragaszkodik.

53. A felső-borsodi egyházmegye által felvetett s a többi egyházmegyékkel is közölt indítvány alapján az abaúji és ungi egyházmegyék kérik az egyházkerületet, hogy — mivel a református közszellem hatatos ébresztgetése végett, a világi elem bevonásával, az erők tömörítésére igen nagy szükségünk volna, — a maga hatáskörében a *kerületi egyházi értekezlet felállítása érdekében* mielőbb intézkedni méltóztassék.

Közgyűlés korábbi határozatában úgy gondolta, hogy a kerületi értekezletek tartását akkor kezdheti el legsikeresebben, a mikor az egyházmegyei értekezletek megerősödnek és virágzásra jutnak; mivel

pedig ezt még csak itt-ott, némelyik egyházmegyében látja, — bár e nemes irányú mozgolódást a legmelegebben üdvözli is, — a kerületi értekezletek életrehívásának az idejét még nem tartja teljesen elérkezettnek.

54. Az alsó-borsodi egyházmegye 1901 szeptember 5-én Miskolczon tartott közgyűléséből az iránt kéri megkeresni az egyetemes Konventet, hogy a szüreti alkalmalmmal való úrvacsoraosztás ideje minden egyházközségben október utolsó vasárnapjára tétessék át, a mikor az egyházi beszédben a reformáció nagy jelentősége a hívekre nézve építő hatással volna fejtegethető.

Miután ez az indítvány az istentiszteleti rendtartás változtatásával áll kapcsolatban s mint ilyen a zsinat jogkörébe tartozik: áttétetik a zsinati tárgyakat előkészítő bizottsághoz.

55. Az alsó-borsodi egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből aziránt keresi meg egyházkerületünket, hogy a „heidelbergi katekhizmus,” mint ev. ref. egyházunk közönségesen elismert symbolikus könyve, népszerű és ismétlő, valamint középiskoláinkban megismertessék és taníttassék.

Középiskoláink részére épen a folyó évben készített az egyetemes Konvent új, czélszerűbb tantervet s annak keretében symbolikus könyveink megismertetéséről is eléggé gondoskodott. Amennyiben azonban jelen indítvány a népiskolákra is vonatkozik, áttétetik az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz, hogy az az épen folyamatban levő, általános tanterv-revisió kapcsán, az alsó-borsodi egyházmegye óhajtatását is, amennyiben megvalósíthatónak találja, vegye figyelembe.

56. A felső-borsodi egyházmegye 1901 szeptember 5—6. napjain Lakon tartott közgyűléséből betérjeszt egy terjedelmes munkát, mely az *egyházlátogatási kérdőpontokat*

foglalja magában; s kéri, hogy az egyöntetűség kedvéért, e munkálatot egyházkerületünk is tegye magáévá, sőt a zsinatra is terjeszse fel.

Közgyűlésünk az egyház összes vallás-erkölcsi, iskolai, szervezeti és vagyoni viszonyait felölelő eme nagyfontosságú munkálatot, illetékes hozzászólás végett, az egyházmegyékhez teszi le s reá vonatkozó véleményeket jövő tavaszi közgyűlésünkre bevárja.

Egyházlátogatási kérdő pontok.

A) *Hit- és valláserkölcsi élet.*

1. Az istenitisztelet ünnep, vasárnap és kétköznapokon megtartatik-e rendszeren s a hívek szorgalmasan látogatják-e a templomot?

2. A házi istenitisztelet, őseinknek e régi, de áldásos intézménye, mely éneklésből, imádkozásból és bibliai olvasásból áll, szokásban van-e híveinknél?

3. Megkereszteltetik-e minden újszülött? Az egyházkeletést gyakorolják-e az édes anyák? Nem történtek-e bűnös üzemek a gyermekek elsikkasztására nézve? S ha igen: mit tett a lelkész és presbyterium azok orvoslására?

4. Az úri szent vacsora évenként 6-szor kellő előkészület után kiszolgáltatik-e s a hívek szép számmal járulnak-e a szent asztalhoz?

5. Az úri szent vacsorával először élni kívánó növendékeket a lelkész tanítja-e hitvallásunk alapigazságaira? Hiterősítő vizsgájok a törvényes időben ünnepélyesen történik-e s kap-e minden gyermek confirmációi bizonyítványt s legalább egy-egy új-testamentomot emlékül?

6. Az iskolából kikerült mindkét nembeli ifjak nyári vasárnap délutánonként részesülnek-e külön-külön vallásos oktatásban? S ha felszólításra nem maradnak bennt: mit tesz a lelkész és presbyterium?

7. A házassulandók kihirdetése és egyházi megáldása megtörténik-e minden alkalommal? S esküvő előtt megszokott-e jelenni minden vőlegény és menyasszony a lelki pásztornál valláserkölcsi oktatásra? Továbbá a vegyes

házasoknál a születendő gyermek vallására nézve az esetleg megkötött szerződés javunkra volt-e? Ha nem: mit tett a lelkész és presbyterium a nagy bajok megszüntetésére?

8. Istenkáromlók, templomkerülők, viszálykodó házastársak és vadházasságban élőkkel szemben gyakorolta-e a lelkész és presbyterium a javító egyházfegyelmet? S ha igen: minő eredménynyel?

9. A vasárnapi munkaszünetről szóló egyházi és polgári törvény megtartatik-e szigorú pontossággal? S ha nem: az ünneprontók megjavítására, esetleg megbüntetésére nézve intézkedett-e az előljáróság?

10. Történt-e át- és kitérés? Mi az oka a hitehagyásnak: meggyőződés-e vagy más mellékes érdek? Ugy az át-, mint a kitéréseknél a két ellentétes lelkészi hivatal megtartotta-e az országos törvény szigorú intézkedéseit? Ha nem: akkor jogorvoslatot a lelkipásztori úgy a püspöki hivatalnál, mint a polgári hatóságnál keresett-e?

11. Valami hitelveinkkel ellenkező szokás, minők: halottak estvéjén a temetők kivilágítása, halotti koszorúk kifüggesztése, halotti torozás, búcsújárás. javasasszonyok meghallgatása nem harapódzott-e el híveink között?

12. Vannak-e nazarénusok, baptisták, felekezetnélküliek? Mi az oka a hitehagyásnak?

13. Elárvult szegény gyermekekről van-e gondoskodás? S ha esetleg felekezetünkbeli szegény gyermek van a polgári község gondozása alatt: felekezetünkhöz tartozó családhoz van-e kiadva? Van-e diakonusi intézmény?

14. Részesül-e minden halott tisztességes eltemetésben? Kikisér-e a lelkész és tanító minden halottat? Részt vesznek-e a hívek nagy számmal a temetési szertartásokon.

15. Az egyházi éneklés szépítésére történt-e valami intézkedés? Van-e ének- és dalegylet? S alapszabályait megerősítette-e a presbyterium felterjesztésére a felettes egyházmegyei hatóság? Ha volt énekkar és megszűnt: ki vagy mi az oka a megszűnésnek? Az elavult, diktálási rendszer be van-e már szüntetve?

16. A protestans öntudat és vallásos hitbuzgóság erősítésére és emelésére szolgáló valláserkölcsei iratok kellő pártfogásban részesülnek-e?

17. Lelkipásztornak, tanítónak, gondnok és presbyteriumnak megadja-e a gyülekezet az őket joggal megillető tiszteletet? Meg van-e úgy a lelkész és tanító vagy tanítók, mint a gyülekezeti előljárók és tagok között az áldásos béke, szeretet és egyetértés?

B) Iskolai ügyek.

1. A 6—12 éves gyermekeket az iskolában ki tanítja? Minő eredménnyel? Látogatják-e a növendékek rendszeren az iskolát? Minő az iskola felszerelése? Van-e könyvtára? Tankönyvűl a kerület által megállapított könyvek használatnak-e?

2. Az általi, községi és testületi iskolákban a ref. növendékek vallás és énektanítására van-e kiváló gond fordítva?

3. Felekezetünkbeli szülék gyermekeiket nem járatták-e más felekezetű iskolákba? S ha igen: ezeknek vallás és énektanításáról van-e gondoskodva?

4. Az ismétlő iskola gyakoroltatik-e s minő eredménnyel?

5. Az iskolamulasztók névjegyzékét a tanító vétív mellett küldi-e a polgári hatóságnak? Birságoltatnak-e a hanyag szülék? Mennyi birság folyt be ez évben s mire fordított?

6. Az iskolaszéki tagok látogatják-e az iskolát? S a körorvos ez évben legalább egyszer megvizsgálta-e az iskola egészségi állapotát?

7. Az iskola belügyeibe nem történt-e illetéktelen beavatkozás?

C) Az egyház szervezete és vagyona.

1. Van-e az egyháznak a hivek létszámának megfelelő, hittel szolgáló presbyteriuma? Két-kulcsos ládája? Pecsétje? Parochiális könyvtára? Hol tartatnak azok? A presbyterium és közgyűlés határozatai jegyzőkönyveztetnek és foganatosítatnak-e? A gondnok hány évre választatik?

2. Megjelennek-e a presbyterek teljes számmal a gyűléseken? Teljesítik-e a törvényben előirt kötelességeiket? Tündökölnek-e a nép előtt igaz vallásossággal és jó magaviselettel? Támogatják-e a lelkészt minden igaz és fontos ügy keresztül vitelében?

3. Vannak-e leltározva az egyházi és iskolai javak? Rendben van-e az egyház könyv- és levéltára s abban megőriztetnek-e az egyházmegyei, egyházkerületi, konventi jegyzőkönyvek, zsinati törvények (bekötve), esperesi és püspöki körlevelek? Miként vezetetik az anyakönyv, továbbá az áttértek és kitértek anyakönyve? Van-e iktató és postakönyv? S a régi értékes anyakönyvek, gondnoki számadások, alapító levelek, fontos okiratok és régi becses szentédenyek kellőleg őriztetnek-e?

4. Az egyházi épületek milyen karban vannak? A templom és iskola megfelel-e magasztos céljának? Tiszta-e és nem tartanak-e abban nem oda való tárgyakat? A gondnok megvizsgálja-e az egyházi épületeket s azok javítása érdekében tesz-e előterjesztést a presbyteriumnak? Vannak-e kellő értékig biztosítva?

5. Van-e táblás kimutatás a számadó könyvben az egyházi vagyronról? Van-e az egyháznak földbirtoka? Miként jövedelmez? Befoly-e jövedelme az egyház pénztárába? A behivatalnokok a földet szabályszerűen (zöld ugar) használják-e? Telekkönyvileg rendezve van-e az ingatlan s el van-e látva a szükséges határkövekkel? Gondnok és presbyterium évenként megnézik-e, hogy vajon határsértés nem követt-e el?

6. Van-e közmunka s miként teljesítik azt a hívek? A méltányos és oly annyira kívánatos munkaváltság érdekében tett-e az előljáróság lépéseket?

7. Van-e az egyháznak lelkészi és tanítói hivatalnak tőkepénze? Hol s miként van elhelyezve, van-e biztosítva kész fizető biztos jótállókkal? Kamatjövedelme pontosan kifizettetik-e? (A kötvények felmutatandók).

8. Van-e az egyháznak magtára, magtári tőkéje vagy bérháza? A kamatok beadatnak-e rendszeren? (A kötvények felmutatandók).

9. Van-e az egyháznak adóssága? Ha van, hová, mennyivel tartozik? A kamatot fizeti-e pontosan?

10. Ha sem ingatlana, sem tőkepénze, sem bérháza, sem magtári tőkéje nincs az egyháznak: miképen gondoskodik az évi kiadások ellátásáról s a jövő évi költség-előirányzat hogy áll elő?

11. A gondnok számadásairól vezet-e páros naplót; nyugtákkal igazolja-e kiadásait? A pénzt az egyház ládájában tartja-e? Mikor történt a számadás? Mennyi az évi

bevétel, kiadás pénztári maradvány? (Ez leolvasandó az utolsó fillérig). A számadást helyben hagyta-e a presbyterium s felülvizsgálás után megerősítendő, vagy kifogásolandó?

12. Ki van-e a múlt év végéig mindenféle adó, tanítói nyugdíjilleték, egyenérték, domesztikai, özvegy-árva-tári köteles tartozás, egyházmegye, kerület és főiskolák részére ajánlott, vagy kivetett összeg, úgy az egyház, mint a belhivatalnokok részéről fizetve?

13. A tandíj készpénzre van-e már váltva s a tanítói korpótlékot miképen állítja elő az egyház?

14. Az esketési stóla az egyház által meg van-e már váltva?

15. Áll-e az egyház valakivel perben, mint fel, vagy alperes; mi annak tárgya, mikor indított? Van-e arról tudomása az egyházmegyének s mi annak jelenlegi állása?

16. Történtek-e nagyobb mérvű építkezések, javítások vagy adakozások a múlt évben?

17. Befolyt-e rendszeren a belhivatalnokok évi fizetése? Az életneműt hol és miképen szedi a gondnok és presbyterium? Az életneműek méltányos és kívánatos megváltása érdekében tett-e az elöljáróság lépéseket? (Felmutatandó a múlt évről megerősített lelkészi és tanítói fizetési lajstrom, a nctaláni hátralékosokkal együtt s ez láttatkoztatik).

18. A temető kellő gondozás alatt van-e?

19. Melyek a megelőzött polgári évről a népesedési mozgalom főbb adatai?

20. Nyilvántartatik-e az egyházmegyei adósok névjegyzéke? (Megtékintendő).

21. Van-e az egyháznak valami fölterjeszteni valója az egyházmegyére?

57. A felső-borsodi egyházmegye 1901 szeptember 5—6. napjain Lakon tartott közgyűléséből az iránt kérelmez, hogy az 1897. évi őszi, egyházkerületi közgyűlés 85. számú jegyzőkönyvi pontja értelmében, a missiói jellegű *abodi* egyház tanítója részére, az eddig megadott 150 frt konventi segélyt egyházkerületünk a folyó évre is eszközölje ki.

Miután az *abodi* egyházban jelenleg okleveles s valóban missiói hivatottsággal

megáldott tanító működik nagy buzgósággal s a legelismerésre méltóbb eredménnyel: egyházkerületünk most is a legmelegebben ajánlja Abodot, egyetemes Konventünknel, az eddig megadott 300 korona segedelemre.

58. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből pártolólág terjeszti fel a *rudóbányai* egyház folyamodványát, melyben az iránt esedezik, hogy miután még az 1897-ik évben felvétellett és pedig első helyen a tőkesegélyben részesítendő gyülekezetek sorába: ez a tőkesegély, sokféle szükségéinél fogva, már a legközelebbi Konvent ülésén utaltassék ki részére.

Ismerve a folyamodó egyház híveinek nagy szegénységét, a közelmultban teljesített tetemes építkezéseit, közgyűlésünk a maga részéről is hathatósan kéri egyetemes Konventünket, hogy a megajánlott tőkesegélyt Rudóbánya részére minélelőbb folyósítani méltóztassék, hogy végveszedelemben ne sodortassék e sokat áldozott és másfelekezetűek és nemzetiségűek által is szorongatott kicsiny gyülekezet.

59. Ugyanazon egyházmegyei közgyűlés 17. számú határozatával jóváhagyás és megerősítés végett ajánlólag terjeszti fel az edelényi ev. ref. egyház, mint vevő és Fazekas Sándor és neje Szendi Zsuzsánna, mint eladók által az edelényi 168. sz. tjkben I. 5. sor 543. hllyr. szám alatt foglalt ingatlanokból 24/48-ad jutalék eladására vonatkozólag kötött adás-vevési szerződést.

Egyházkerületi közgyűlésünk a beterveztett szerződést és az ahoz mellékelt vázlatrajzot jóváhagyja és megerősíti.

60. Ugyanazon egyházmegyei közgyűlés 18. számú határozatával jóváhagyás és megerősítés végett ajánlólag terjeszti fel a szalonnai egyház és Héder Terézia szalonnai lakos közt a szalonnai 13. sz. tjkben A I. 3. rd. 74 hrsz. a. foglalt úgynevezett „díszházi belsőség“ taksáshely eladására vonatkozólag kötött szerződést.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott szerződést a maga részéről is megerősíti.

61. A felső-borsodi egyházmegye őszi közgyűlése jelenti, hogy a főtiszt. egyházkerület által a *felső-nyárádi* egyháznak ajándékozott, a Szűkösí tárt illető 1899. évi félpapi jövedelem 500 koronában állapított meg.

Tudomásúl vétetik.

62. A gömöri egyházmegye őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a héthi egyház azon kérelmét, hogy 11,000 koronáról szóló kötményezett regále kötvényét beválthassa s az egyházkerület pénztárába adhassa be kezelés végett a folyó évi tavaszi egyházkerületi gyűlés (73. számú jegyzőkönyvi pont) által megállapított feltételek mellett.

Egyházkerületi közgyűlés a héthi egyház kérelmét teljesíti s regále kötvényének beváltását megengedi s az így nyerendő összeget kezelésre elfogadja, annak kijelentésével, hogy ha a kamatláb idővel leszállana, az egyház a változott viszonyoknak megfelelő kevesebb kamatban fog részesülni. A regále-kötvény kicserélése végett utasítatik az egyház, hogy az eziránt a nmélt. Pénzügyminiszteriumhoz intézendő kérvényt (a kötvény csatolása mellett) terjeszsze fel a püspöki hivatalhoz.

63. Az ungi egyházmegye 1901. augusztus 27-ikén Felső-Reviscsén tartott közgyűléséből indítványozza, hogy az ev. ref. egyházak liturgiája egyöntetüvé tétessék.

E nagy fontosságú indítvány áttétetik a zsinati tárgyakat előkészítő bizottsághoz.

64. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy *Szabó István* iskei felügyelő lelkész a szokásos fél jövedelemmel csak jövő tavasszal számolhat be, miután jelen őszi gyűlésünkig a lelkészt illető jövedelmek nem folytak be.

Tudomásúl veszi közgyűlés e jelentést s a számadást jövő tavaszi közgyűlésünkre bevárja.

65. Az ungi egyházmegye f. évi augusztus 27-én tartott üléséből jelenti, hogy a *csomonyai* egyház által $\frac{1}{2}$ telek belsőség és az azon levő épületeknek állami iskolai célra való eladását jóváhagyás és megerősítés végett csak akkor ajánlhatja, ha az egyház a felajánlott 1600 kor. vételár helyett legalább 2000 koronát kap.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházmegye felterjesztésének tudomásúl vétele mellett határozatilag kimondja, hogy a szerződést, helyesebben az eladást 2000 kor. vételár megajánlásával előzetesen megerősíti, köteles azonban az egyház a megkötött szerződést megvizsgálás és jóváhagyás végett az egyházmegyei közgyűlés útján felterjeszteni.

66. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon közgyűléséből jóváhagyás és megerősítés végett ajánlólag terjeszti fel a *jenkei* egyház, mint vevő és *Móré Gábor*, mint eladó közt a *jenkei* 44. sz. tjkben 85 hrszám alatt felvett Telepka-féle belsőség megvétele tárgyában kötött szerződést.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott szerződést jóváhagyja és megerősíti.

67. A nagy-dobronyi egyház, az ungi egyházmegye útján, megerősítését kéri annak a közgyűlési határozatának, a melyben kimondatik, hogy a nagy-dobronyi lelkész és tanító részére eddig teljesített *szekérfa fizetés* készpénzre fordítatik át.

Kerületünk közgyűlése a n.-dobronyi egyház határozatát, az egyházmegyei jóváhagyás alapján, megerősíti s e határozatnak a lelkészi- és tanítói díjlevélre való rávezetését elrendeli.

68. A palágyi egyház, — ugyancsak az ungi egyházmegye pártoló felterjesztése mellett, — megerősíti

tését kéri annak a határozatának, a mely szerint a lelkész és tanító részére eddig fizetett *keresztes élet szemesre* változtatik át.

Közgyűlés a palágyi egyház határozatát megerősíti s azt a díjlevelekre rávezettetni rendeli.

69. Az ungi egyházmegye folyó 1901. év augusztus 27-én Felső-Reviscsén tartott közgyűléséből pártolólág terjeszti fel az *ásványi* egyház kérvényét, a melyben az, — három példányban kiállított új lelkészi díjlevelének a megerősítését, — az ásványi egyházban *önálló lelkészség* felállításának az engedélyezését és az 1898. évi XIV. t.-cikk alapján az államsegély kieszközlését kérelmezi.

Kerületünk közgyűlése, a mennyiben az ásványi egyház az 1900. évi tavaszi kerületi gyűlés 112. számú jegyzőkönyvében megszabott utasításoknak a becsatolt iratok szerint eleget tett, — s a mennyiben kerületünk az ásványi egyházban az 1878. év óta kényszerűségből szünetelő *önálló lelkészségnek* újból való szervezését egyházi és kulturális szempontból szükségesnek tartja, — ahoz a kivánt engedélyt ezennel megadja s a felterjesztett lelkészi díjlevelet megerősíti s elnöklő püspököt felkéri, hogy az ásványi lelkész fizetésének az 1898. évi XIV. t.-cikk alapján leendő kiegészítése végett szükséges államsegély engedélyezése iránt az összes iratokat, a mint azok hozzá felszerelten beérkeznek, a nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz felterjeszteni sziveskedjék.

70. Az ungi egyházmegye 1901. év augusztus 27-én Felső-Reviscsén tartott közgyűléséből pártolólág terjeszti fel a lelkészi értekezlet azon indítványát, hogy kerületünk hasson oda, hogy az ötödéves korpótlék, amiként az az állami hivataloknál az egész vonalon életbe van léptetve: az ev. ref. papság részére is állapíttassék meg, léptetessék életbe és zsinati törvény által biztossíttassék.

Kerületünk közgyűlése a felterjesztett kérdést, most, a mikor még a lelkészek fizetésének 1600 koronáig való kiegészítése sem vitetett keresztül, időszerűnek nem tartja s mivel az ungi egyházmegye kelle- leg előkészített és világosan körvonalozott javaslatot nem is tesz, a felterjesztett iratokat félretétetni rendeli.

71. Az alsözempléni egyházmegye 1901. augusztus 27-ikén Sárospatakon tartott közgyűléséből, folyó évi tavaszi közgyűlésünk 121. sz. felhívására, megteszi ajánlását a Szondy-Kenessey alapítványra s egyuttal azt is kéri, hogy tekintettel a *takta-kenézi* és *bodrog-olaszi* egyház nehéz helyzetére, a segély e két gyülekezet között arányosan osztassék meg.

Közgyűlésünk, az építkezés előtt álló két egyház helyzetére való tekintetből, megengedi, hogy ezúttal kivételesen a segély ne egy összegben adassék ki, hanem a *takta-kenézi* és *bodrog-olaszi* egyház között arányosan osztassék meg; oly kikötéssel azonban, hogy Bodrog-Olaszi egyházi épületeinek rendbehozására, Takta-Kenez pedig kizárólag a tervbe vett paplak építési költségeinek pótlására fordítsa a részére kiutalandó összeget.

72. Az alsó-zempléni egyházmegye papi főjegyzője megerősítés végett felterjeszti a *láci* egyház 3 adásvévi szerződését.

Miután a szerződések nem szabályszerű úton terjesztettek fel, továbbá azokat az egyház lelkésze, mint szerződő fél, az egyh. törv. 27. §. 9. pontja, 28. szakaszának kötelező rendelkezése, és az 1897. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 121. sz. a. hozott határozata dacára alá nem írta: egyházkerületi közgyűlés a beterjesztett szerződések új, törvényes alakban leendő kiállítás és szabályszerű felterjesztés végett az

az alsó-zempléni egyházmegye elnökségének visszaadja.

73. Ugyanazon egyházmegye f. évi augusztus 27-ik napján tartott közgyűléséből megerősítés végett ajánlólag terjeszti fel a *tállyai* egyház 6000 kor. törlesztési kölcsön felvételének megengedését kérő folyamodványát.

Egyházkerületi közgyűlés a kért kölcsön felvételét engedélyezi, miután az egyház a f. évi tavaszi közgyűlés 87. sz. határozatának utasítása folytán a presbitérium és az egyházközségi közgyűlés határozatát beterjesztette; az ugyanazon számú intézkedését azonban továbbra is fentartja és annak foganatosítására az a.-zempléni egyházmegyét ismételten utasítja.

74. Ugyanazon egyházmegye tavaszi közgyűlésünk 88. sz. határozata folytán beterjeszti a *király-helmecki* egyház és *Borcsik Ferencz* között kötött szerződés kiegészítésére vonatkozó pótnyilatkozatot.

Egyházkerületi közgyűlésünk a beterjesztett nyilatkozat alapjául szolgáló szerződést megerősíti.

75. Az a.-zempléni egyházmegye f. évi augusztus 27-én tartott közgyűlés határozatával kéri a folyó 1901. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 91. sz. határozatának megváltoztatásával a *b.-szentesi* egyház, mint eladó, *Kolcsár Sándor* és társai, mint vevők által a b.-szentesi 157,329 és 42. sz. tjkben foglalt ingatlanok eladása tárgyában kötött adásvételi szerződéseknek az 1900. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 115. sz. határozata épségben tartásával leendő megerősítését, ennek következtében a megerősítési záradéknak a szerződésekre való rávezetését.

Egyházkerületi közgyűlés a tavaszi közgyűlés 91. sz. határozatát megváltoztatja, a b.-szentesi egyház által kötött adásvételi szerződéseket az 1900. évi tavaszi közgyűlés 115. sz. határozata alapján ismét megerősíti és jóváhagyási záradékkal ellátni rendeli.

76. Az alsó-zempléni egyházmegye 1901. év aug. 27-én Sárospatakon tartott közgyűléséből jelenti, hogy a folyó évi tavaszi egyházkerületi gyűlés 78. számú jegyzőkönyvi határozata alapján újból tárgyalás alá vette a *király-helmeczi segéd-lelkészi állás szervezésének* a kérését, s mivel sem a szegény egyház, sem a beteg lelkész nem képes a lelkészi szolgálat teljesítéséről gondoskodni, a fenforgó súlyos körülmények folytán kimondta, hogy Király-Helmeczen segéd-lelkészi állást szervez s mivel annak feltartásához az egyház csak 400 koronával járulhat, kerülettől a k.-helmeczi segéd-lelkész fizetésére, az államsegélyből 500 korona kiutaltatását kérelmezi.

Kerületünk közgyűlése, a kényszerűség által indokolt király-helmeczi segéd-lelkészi állás szervezéséhez hozzájárul s kérni fogja az egyetemes Konventet, hogy a király-helmeczi egyház részére, e célra az államsegélyből 500 koronát adni kegyeskedjék.

77. Olvastatott a vámos-újfalusi egyháznak az alsó-zempléni egyházmegye által pártolólág felterjesztett kérvénye, a melyben *iskolája államosításának* az engedélyezéseért folyamodik. Az egyház régi, szűk, alacsony iskolai épületét, szegénységénél fogva, javítani vagy újra felépíteni nem képes. A betérjesztett jegyzőkönyvek szerint az egyház az állami iskola céljaira átadja a régi belsőséget s kiköti, hogy a férfi tanító mindig ev. ref. vallású legyen, a ki, — megfelelő külön díjazásért — a kántori teendőket is végezze; az iskolai épületet a község fogja felépíteni, de az egyház a felszabadulandó ev. ref. tanítói földbirtok jövedelméből az építésből eredő községi adósság törlesztésére évenként 200 koronát fizet.

Kerületi közgyűlés, a vámos-újfalusi iskola államosításához, annak hangsúlyozásával, hogy a szerződés megkötésénél az egyházi törvények 412. §-ában foglalt feltételek mind szigorúan megtartassanak, — hozzájárul s püspök urat megbízza, hogy a hozzá felterjesztendő szerződést jóváhagyó záradékkal a kerület részéről lássa el.

78. Bráda Ferencz bodrog-halászi gondnok, egyháza nevében felebbezést jelentett be az alsó-zempléni egyházmegye közgyűlésének azon határozata ellen, a melyben az egyházmegye a néhai Lábos István, volt b.-halászi lelkész, özvegyének $\frac{1}{4}$ telek föld haszonélvezetét a kegyeleti idő egész tartalmára odaitélte. Felebbezését azzal indokolja, hogy annak az $\frac{1}{4}$ telek földnek haszonélvezete Lábos István volt lelkésznek személyi járandósága volt, tehát — szerinte — az az özvegyet nem illeti meg.

Kerületünk közgyűlése, mivel az egyházi hivatalban levő előd és utód közt felmerülő javadalmak megosztását tárgyazó vitás kérdések eldöntése, az egyházi törvény 300. §-ának 8-ik alpontja értelmében, a közigazgatási birói eljárás alá tartozik: az alsó-zempléni egyházmegyei közgyűlés határozatát megsemmisíti, az iratokat az egyházmegye espereséhez visszaküldi, azzal az utasítással, hogy ebben a kérdésben az egyházmegyei bíróság hozzon ítéletet.

79. Dobó Sándor, hajdú-böszörményi ev. ref. tanító kéri egyházkerületi közgyűlést, hogy az általa szerkesztett prot. Egyháztörténelmi Irkáknek, melyek elő- és hátlapjain a protestantismus kimagasló alakjainak arcképe és életrajza foglaltatik, kötelező használatát rendelje el az egyházkerület iskoláiban.

Egyházkerületi közgyűlés a nemes célú s ügyesen szerkesztett irkákat szívesen ajánlja az egyházmegyéék figyelmébe.

80. Sebők Dániel, mint Abauj-Szántón 1894. jan. 5-én végrendelet hátrahagyása mellett elhalt Vágássy Ferencz végrendeleti végrehajtója, különösen az abaujszántói ev. ret. leányiskola javára tett hagyomány összegéről, kezeléséről és a végrendelező akaratahoz képest leendő hova fordításáról kér felvilágosítást, miután az egyházkerületi pénztárnok által tett kimutatás az ő számításától lényegesen eltér, mert a kimutatás szerint a befizetett tőke 3972 frt 89 kr., míg a hagyatékek felosztása tárgyában felvett közjegyzői okirat szerint

4449 frtnak kellene lennie, ugyanilyen arányú a különbség az időközben lejárt és tőkésítendő kamatoknál is.

Ez ügyben Debreczeni Bertalan, mint püspök úr által a hagyatéki ügyben megbízott ügyvéd jelenti, hogy a végrendeleti végrehajtó számítása helyesebb, mivel az abauji egyház a hagyatéki felosztásakor 4449 frtot kapott, mely összegből azonban levonandó a hagyatéki tárgyalási költség 48 frt 63 kr. $\frac{2}{3}$ -da, maradt tehát a szántói egyház részére e czimen 4416 frt 58 kr., mely összeget ő még 1896 november 9-én elküldött a többi hagyatéki összegekkel együtt az egyházkerületi pénztári hivatalnak.

Egyházkerületi közgyűlés az alapítvány állásáról részletes jelentést kér az egyházkerületi pénzügyi választmánytól a különböző számadásokban előforduló tévedések pontos megjelölésével, tehát kimerítő kimutatást úgy a befolyt tőke, mint az időközben tőkésített kamatokról.

Értesíti továbbá Sebők Dániel végrendeleti végrehajtót, hogy a végrendelező szándékát tiszteletben tartja, az A.-Szántón 1892. december 30-án kelt végrendeletnek az a.-szántói ev. ref. leányiskola részére vonatkozó intézkedéseit azonnal foganatosítja, azaz a leányiskolát felállítja, mihelyt a kegyes alapítvány évi jövedelme a szükséges költségek fedezésére elegendő lesz.

81. A tárgysorozat letárgyaltatván, elnöklő püspök a jegyzőkönyv hitelesítésére saját elnöksége alatt a kerületi gyűlésnek Miskolczon lakó tagjait óhajtja kiküldetni s a gyűlést a megjelentek buzgóságának megköszönésével s Isten áldó kegyelmének hálás felémelésével bezárja.

Közgyűlés elnöklő püspök óhajtását a jegyzőkönyv hitelesítésére nézve helyessé fogadván, az elnökség példás ügyszeretetéért forró köszönetét nyilvánítja.

II.

Bírósági ügyek.

I.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint másodfokú közigazg. felebbviteli bíróság által Sárospatakon 1901. szept. 24-én tartott ülés jegyzőkönyve.

Elnökök : Kun Bertalan püspök, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok. Jelenvoltak : Nagy Pál, Vadászy Pál, Tóth Dániel, Keresztúri József, Ragályi Géza, Hutka József esperesek, Meczner Béla, Meczner József egyházmegyei gondnokok, Idrányi Ferencz, Nagy Ignác, Debreczeni Bertalan egyházkerületi tanácsbírák.

Jegyző : dr. Finkey József, egyházkerületi vil. aljegyző.

Előadó : Czinke István, egyházkerületi papi aljegyző.

Tárgy : A kis-geőczyi templom-építés alkalmával idősb Ladányi Jánosra kivetett építési költség összege.

Az ülés megnyitása, a bíróság megalakítása után előadó szóbelileg ismerteti az ügy állását, felolvassa az első bíróság ítéletét, valamint az az ellen benyújtott felebbezést, ezek után a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint másodfokú közig. felebbviteli bíróság az ungi ev. ref. egyházmegye közig. bírósága által Ungváron 1901. április hó 10—11. napjain a kisgeőczyi templomépítés tárgyában hozott ítéletét, melyben idősb Ladányi János kisgeőczyi lakost a reá kivetett 200 kor. építési költség fizetésére kötelezte, a marasztalt felebbezése folytán vizsgálat alá vétén, következőleg

ítélt :

Az ungi ev. ref. egyházmegye felebbezéssel megtámadott ítélete, az abban előadott indokok alapján, továbbá azért is helybenhagyatik, mert az egyházkerületi bíróság a felebbezés-

ben előadott azon kérelem elbírálásába, hogy a marasztalt elhalálozása után az általa használt templomi szék használatát egyik leendő veje örökölhesse, ez idő szerint nem bocsátkozhatott.

Bernáth Elemér,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey József
a bíróság jegyzője.

II.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint másod fokú közig. felelőviteli bíróság által Sárospatakon 1901. szeptember 24-én tartott ülés jegyzőkönyve.

Elnökök: Kun Bertalan püspök, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok.

Jelenvoltak: Nagy Pál, Szabó Endre, Tóth Dániel, Keresztúri József, Hutka József esperesek, Meczner Béla, Meczner József egyházmegyei gondnokok, Idrányi Ferencz, Nagy Ignác, Debreczeni Bertalan egyházkerületi tanácsbírák.

Előadó és jegyző: Finkey József egyházkerületi világi aljegyző.

Tárgy a bódvai egyházban a tanító által végzett lelkesítő teendők díjának megállapítása.

Az ülés megnyitása, a bizottság szabályszerű megalakulása és az ügy szóbeli ismertetése után a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint másodfokú közig. felelőviteli bíróság a következő

végzést

hozta:

Az özv. Szakal Józsefné és Kurdy István bódvai ev. ref. tanító által benyújtott felelőbeszés az előző iratokkal leendő felszerelés és újabb felterjesztés végett a felsőborsodi ev. ref. egyházmegye bíróságának elnökségéhez visszatétetik.

Kelt Sárospatakon, 1901. szept. 24.

Bernáth Elemér,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey József,
a bíróság jegyzője.

III.

A sajó-vámosi tanító fegyelmi ügye.

A tiszáninneri egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1901. szeptember 24-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Jelenvoltak: Kun Bertalan püspök és Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Nagy Pál, Szabó Endre, Tóth Dániel, Ragályi Géza, Hutka József esperesek, Meczner Béla, Meczner József egyházmegyei gondnokok, Nagy Ignác, Idrányi Ferencz, Debreczeni Bertalan tanácsbírák és Dr. Finkey Ferencz egyházkerületi aljegyző, mint jegyző.

Előadó: Nagy Ignác.

Elnöklő püspök az ülést megnyitván, felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, a vonatkozó iratok s a felső-borsodi egyházmegye fegyelmi bírósága 1901. szept. 5-én Lakon hozott ítéletének, mely szerint Székely Lajos sajó-vámosi tanító az Egyházi Törvények 301. §-ának 2., 3., 7., 8., 10. pontjaiban körülírt fegyelmi vétségekben vétkesnek mondatott ki s az Egyházi Törvények 303. §-ának d) pontja alapján a sajó-vámosi tanítói állásától minden javadalom nélkül elmozdított, valamint Székely Lajos tanító ezen ítélet ellen beadott felebbezésének felolvasása után tartott zárt ülésben a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság következő

ítéletet

hozta:

Székely Lajos felebbezése elutasítatik s a f.-borsodi egyházmegye hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik, annyival is inkább, mert Székely Lajos tanító a felebbezésében felhozott s felettes egyházi hatóságát sértő kitételek által is beigazolta, hogy a tanítói állásra érdemtelen s a felső-borsodi egyházmegye bírósága az enyhítő körülményeket is teljesen méltányolta, midőn őt a fentebbi büntetéssel sújtotta.

Kelt mint fent.

Bernáth Elemér,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

IV.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon 1901. szept. 24-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Tárgy: Bogdányi József varbói feles lelkész felebbezése a f.-borsodi egyházmegyei bíróságának 1901. szept. 5-én kelt ítélete ellen.

Jelenvoltak: Kun Bertalan püspök, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Nagy Pál, Szabó Endre, Tóth Dániel, Keresztúri József, Hutka József, Ragályi Géza esperek; Meczner Béla, Meczner József egyházmegyei gondnokok; Idrányi Ferencz, Debreczeni Bertalan, Nagy Ignác tanácsbírák. Előadó és jegyző Dr. Finkey Ferencz egyházkerületi aljegyző.

Egyházi elnök az ülést a tárgy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, a csatolt iratok s a f.-borsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának Lakon 1901. szept. 5-én tartott ülésében hozott ítélet — mely szerint Bogdányi József, varbói helyettes lelkész köteleztetett a varbói papi jövedelmet terhelő mindenmű terheknek, tehát az országos és egyházmegyei gyámtári járulékoknak is fele részben viselésére — valamint Bogdányi Józsefnek ez ítélet ellen kellő időben beadott felebbezése felolvasása után tartott zárt ülésben a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság a következően

ítélt:

A f.-borsodi ev. ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának 1. évi szept. 5-én Bogdányi József varbói helyettes lelkész ügyében hozott ítélete feloldatik s Bogdányi József varbói helyettes lelkész az Apostol Mihály, varbói nyugalmazott lelkészt terhelő országos- és gyámtári járulékoknak fele részben való viselésére nem kötelezhető.

Indokok.

Apostol Mihály, varbói nyugalmazott lelkész a f.-borsodi egyházmegyéhez kérdést intézett az iránt: mily arányban terhelik őt és Bogdányi József helyettes lelkészt a köztük megosztott lelkészi jövedelem után fizetendő állami adók s az egyházlátogatásnak évenként fizetendő járulékok? A f.-borsodi egyházmegye 1901. évi szept. 5-én tartott közgyűlésében erre azt

felelte, hogy az említett adók és járulékok felérésben terhelik az illetőket.

Bogdányi József h.-lelkész e határozatnak azt a részét, mely szerint ő az Apostol Mihály által lelkészi jövedelme után fizetendő gyámügyi járulékokat is felérésben fizetni lett volna köteles, magára nézve sérelmesnek találván, a határozat ellen felebbezést jelentett be. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk alkalomával az egyházkerületi bíróság ez ügyet a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozónak látván, áttette azt a f.-borsodi egyházmegye közigazg. bíróságához, mely is f. é. szept. 5-én ítéletileg kötelezte Bogdányi Józsefet az említett gyámügyi járulékoknak fele részben viselésére, azon indokból, hogy ha a papi jövedelem megosztatik, az azt terhelő járulékok a jövedelmen osztózkodók által a jövedelem élvezete arányában viselendők. Ez ítélet ellen beadott felebbezésben Bogdányi József arra hivatkozik, hogy ő mint helyettes lelkész sem az országos, sem az egyházmegyei gyámútnak nem tagja, s miután a gyámügyi alapszabályok szerint azok tagja nem is lehet s a gyámúttal szemben semmi jogosítványa nincs, igazságosan nem terhelhető oly járulék viselésére, mely nem az ő, hanem tisztán a nyugalmazott lelkész javára szolgál. Hivatkozik különben a Konventnek 1897. évi jegyzőkönyvi határozatára is, mely világosan kijelenti, hogy ily esetben a nyugalmazott lelkész, mint a gyámúttal tagja, van kötelezve a járulékok fizetésére.

Egyházkerületi bíróság a felebbező által felhozott okokat teljesen jogosoknak és méltányosoknak találván, köteles volt a f.-borsodi egyházmegye ítéletét, mint a konventi szabályzattal s a másegyházmegyékben is fennálló helyes gyakorlattal ellenkezőt, feloldani s felebbező kérelmét teljesíteni.

Kelt, mint fent.

Bernáth Elemér,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

V.

A pányoki gondnok fegyelmi ügye.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbezési bíróságnak Sárospatakon 1901. szeptember 24-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Jelenvannak: Kun Bertalan püspök és Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Nagy Pál, Szabó Endre,

Tóth, Dániel, Vadászy Pál, Ragályi Géza, Keresztúri József, Hutka József esperesek, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, Nagy Ignác, Debreczeni Bertalan tanácsbírák és Dr. Finkey Ferencz jegyző.

Előadó: Debreczeni Bertalan.

Egyházi elnök az ülést megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, a vonatkozó iratok s az abauji egyházmegye fegyelmi bírósága Kassán, 1901. augusztus 27-én hozott ítéletének, — melyben Krakai János pányoki gondnok az Egyházi törvények 301. §-a 3-ik pontjába ütköző fegyelmi vétség elkövetése miatt a 303. § e) pontja alapján gondnoki hivatalától megfosztatott, mely ítélet ellen Krakai János élőszóval felebbezést jelentett be, — felolvasása után, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben, egyhangúlag a következően

ítélt:

Az abauji egyházmegye fegyelmi bíróságának hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

Bernáth Elemér,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

VI.

A pallói tanító fegyelmi ügye.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon 1901. szept. 24-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Jelenvannak: Kun Bertalan püspök és Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Nagy Pál, Tóth Dániel, Vadászy Pál, Ragályi Géza, Keresztúry József, Hutka József esperesek, Meczner Béla, Meczner József egyházmegyei gondnokok, Nagy Ignác, Idrányi Ferencz, Debreczeni Bertalan tanácsbírák és Dr. Finkey Ferencz, mint jegyző.

Előadó: Ragályi Géza.

Az ungi egyházmegye fegyelmi bírósága az Egyházi Törvények 371. §-a értelmében hivatalból felterjeszti az Enyedi Lajos pallói tanító fegyelmi ügyében hozott felmentő ítéletét.

Egyházi elnök az ülést megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, a becsatolt s az ungi egyházmegye fegyelmi bírósága 1901. ápril 10-én hozott ítéletének, — melyben Enyedi Lajos pallói ev. ref. tanító az Egyházi Törvények 301. §-ának 8. pontjába ütköző hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt felmentetett, — felolvasása után, a tiszáninneri, ev. ref. Egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben, egyhangúlag a következően

ítélt:

Az ungi egyházmegye fegyelmi bíróságának hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik és megerősítettik.

Kelt mint fent.

Bernáth Elemér,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
a bíróság egyházi elnöke

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

VII.

Az időszaki tanács újból-alkotása válván szükségessé, elnöklő püspök felhívja a bíróság tagjait 5 rendes- és 5 póttag választására.

Bíróság az időszaki tanács tagjainak eddigi működésükért elismerését nyilvánítván, őket ismételten s egész bizalommal kéri fel fáradságos tisztök további teljesítésére.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

A megjelent képviselők névsora.

1. A gyűlés megnyitása Kun Bertalan püspök imájával s Br. Vay Béla főgondnok helyettesítése.
2. A megjelent képviselők igazolása.
3. Az elmaradt képviselők igazolása s Hutka József f.-zempléni esperes üdvözlése.
4. Az egyházkerületi gyűlés részvétele a Szilágyi Dezső elhunytja miatti gyászban.
5. Szentpétery Sámuel és Nagy Pál üdvözöltetése.
6. Az állami tanítóképezdei vallástanárság állandósításának kérdése — egy időre — a napi rendről levéttetik.
7. Az egyetemi prot. theol. fakultás kérdésében az egyházmegyék vélemény-adásra szólíttatnak.
8. A Warga Lajos ker. egyháztörténelmének kiegészítése felől a theol. tanári kar a tavaszi gyűlésre adjon véleményes javaslatot.
9. A Vay-Mocsáry-alapítvány elkülönítése a pénzügyi választmány tervezete szerint jóváhagyatik.
10. A miskolczi felsőbb leányiskolai tanárok fizetésének rendezése.
11. A népiskolai vallástani kézikönyvek átdolgozása.
12. A Bárczay-alap állása a sárospataki főiskolában.
13. A lelkészi nyugdíjintézet ügye zsinati tárgyal a zsinat-előkészítő bizottság és konvent feladata.
14. A lelkész-vizsgáló bizottság jegyzőkönyvének felterjesztése.
15. A főiskola királyhegyi szőlőjének az állam által való visszabocsátása s ennek feltételei.
16. A sárospataki tanárok korpótlékának rendezése.
17. A párhuzamos osztályok elrendezése a sárospataki főiskola gimnáziumában.
18. Dr. Meczner Sándor jogtanár egyetemi magántanársága.
19. A Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíjra való felvétel.
20. Rohoska József és Zoványi Jenő theol. tanárok esküvétele és székfoglalásuk idejének meghatározása.

21. Zombory Andor gimn. helyettes tanár az oklevél-szerzésre újabb haladékot kap.
22. Novák Sándor gimnáziumi helyettes tanár katonasága miatt szabadságoltatik.
23. Dr. Illyefalvi Vitéz Géza egyetemi magántanári oklevél szerzésre végső haladékot kap.
24. Dr. Szabó Sándor jogtanár »Pénzügyi kódex« című művére 600 korona segélyt kap.
25. Antalfy László volt theol. s. tanár külföldre szóló segélye felemeltetik.
26. A spataki főiskolai tanári kar alapítványa a Vay-Mocsáry-alapítvány szellemében.
27. Ugyanazon főiskolából az igazgatók jelentése.
28. A miskolci felsőbb leányiskola tovább fejlesztése s igazgatói jelentés.
29. A miskolci ev. ref. főgimnázium igazgatóságának jelentése.
30. A rimaszombati főgimnáziumi igazgató jelentése s Zachar Gusztáv érdemeinek elismerése.
31. A vallás és közoktatási miniszter a lelkészi jövedelmet kiegészítő összegek utalványozásáról.
32. Ugyanaz a miniszter Bihary Ferencznek a miskolci főgimnáziumhoz való kinevezéséről.
33. Az új tátrafüredi templom-alapról szóló számadás tudomásul vétetik.
34. Borsodvármegye kir. tanfelügyelőségének jelentése Kenyeressy Mária nyugdíjaztatása felől.
35. A miskolci egyháztanács felterjesztése a főgimnázium módosított rendtartása és fegyelmi szabályzatának jóváhagyása végett.
36. A genfi ev. ref. lelkészi értekezlet üdvözlete és ennek viszonzása.
37. A Pesti Magyar kereskedelmi Bank ajánlata a tőkéssegélyek finanszírozása ügyében.
38. A Baldácsy-alap jegyzőkönyvének tudomásul vétele.
39. Ugyanez alapnak negyedszázados évfordulójáról.
40. A lelkészek minősítési sorozata.
41. Az egyházkerületi tanügyi bizottság jegyzőkönyve.
42. A missiói bizottság véleményes jelentése.
43. A közalapi segélykérvények bizottsághoz utasíttatnak.
44. A budapesti Nagypénteki Ref. Társaság »Erzsébet«-háza hirdetésre vétetik fel.
45. Zsinat-előkészítő bizottság választása.

46. A kántortanítói javadalmak megosztása tárgyában a Konvent újból megkerestetik.
47. A tanító-változások miatt történt visszaélések meggátolása.
48. Az országos ev. ref. tanár-egyesületnek a kerület alapító tagjává lesz s az egyesületet pártfogásra ajánlja.
49. Lelkeszi és tanítói változások s megerősítések,
50. Új egyházi tisztviselők az egyházmegyékben.
51. Megerősítés végett felterjesztett díjlevelek s a díjlevelek kiállítása körül figyelembe veendő eljárás.
52. Az abauji, ungi és f.-borsodi egyházmegyék az 1848. XX. t. cz. megvalósításáért teendő lépésekre kérik a kerületet.
53. Az abauji, f.-borsodi és ungi egyházmegyék az egyházkerületi értekezletek ügyében.
54. Alsó-borsod kérelme a szüreti urvacsorázásnak október 31-re áttétele felől zsinati tárggyá terjesztetik fel.
55. Ugyanazon egyházmegyének a heidelbergi káté tanítására vonatkozó véleménye az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz tétetik.
56. A felső-borsodi egyházlátogatási kérdő pontok jkvbe vétetnek, az egyházmegyék véleményes javaslata azokra bevértván.
57. Ugyanazon egyházmegyének az *abodi* egyházra vonatkozó kérelme pártolólág terjesztetik a konventre.
58. Ugyanazon egyházmegyének a *rudóbányai* egyház tőkéssegélye ügyében felterjesztett kérelme helyesléssel fogadtatik.
59. Ugyanazon egyházmegyéből az *edelényi* egyház adásvételi ügye.
60. Ugyanazon egyházmegyéből a szalonnai egyház ügye.
61. Ugyanazon egyházmegyéből a f.-nyárádi fél papi jövedelem tárgyában adott jelentés.
62. A gömöri egyházmegye felterjesztése a *héthi* egyház regalekötvényeinek beváltása felől.
63. Az ungi egyházmegye a liturgia egyöntetívé tétele végett felterjesztett indítványa zsinati tárggyúl vétetik.
64. Ugyanazon egyházmegye Szabó István iskei felügyelő lelkész féljövödelmének elszámolása felől.
65. Ugyanazon egyházmegye a *csomonyai* egyház helyesbbítendő szerződésének megvizsgálására utasítottatik.
66. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára a *jenkei* egyház adásvételi ügye jóváhagyatik.
67. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára a *n.-dobronyi* lelkészi és tanítói khárta változtatása helyeseltetik.
68. A *palágyi* egyház hasonló ügye szintén.

69. Ugyanazon egyházmegyéből az *ásványi* egyház önállósításának ügye.
70. Ugyanazon egyházmegye a lelkészek ötödéves korpótléka ügyében.
71. Az a.-zempléni egyházmegye a *Szondi-Kenessey*-alapítvány összegét a *taktakenézi* és *b.-olaszi* egyházak közt kéri megosztani.
72. Ugyanaz az egyházmegye a *lácza*i egyház adásvételi ügyében.
73. » » a *tállyai* kölcsön tárgyában.
74. » » a *király-helmeczi* adásvételi ügyben.
75. » » a *b.-szentesi* » »
76. » » a *király-helmeczi* segéd-lelkészi állás ügyében.
77. Ugyanazon egyházmegyéből a *vámos-ujfalui* iskola államosítása.
78. Ugyanazon egyházmegyéből Bráda Ferencz gondnok felebezése bírósági tárgyalásra utasíttatik.
79. Dobó Sándor hajdú-böszörményi tanító *irkái* ajánlatnak.
80. Sebők Dánielnek a Vágassy Ferencz féle alapítványra vonatkozó kérelme alapján a pénzügyi választmány kimerítő kimutatásra kéretik.
81. Közgyűlés bezárása s jkv hitelesítéséről való intézkedés.

II.

Bírósági ügyek.

- I. Ladányi János kis-geőczi lakos ügye.
- II. A bódvai tanító lelkészi szolgálatának díjazása.
- III. A s.-vámosi tanító fegyelmi ügye.
- IV. Bogdányi József varbói h. lelkész ügye.
- V. A pányoki gondnok fegyelmi ügye.
- VI. A pallói tanító fegyelmi ügye.
- VII. Az időszaki tanács megválasztása.

Betűsoros mutató.

- Abaúji egyházmegye 52, Bir. V.
Abodi egyház 57. |
Alsó-borsodi egyházmegye 54, 55, 72, 77.
Alsó-zempléni egyházmegye 71, 72, 73.
Antalfy László 25.
Apostol Mihály Bir. IV.
Ásványi egyház 69.
Baldácsy-bizottság 38 39.
Bihary Ferencz 29, 32.
Bodrog-olaszi egyház 71.
Bodrog-szentesi egyház 75.
Bogdányi József Bir. IV.
Borcsik Ferencz 74.
Bráda Ferencz 78.
Csomonyai egyház 65.
Czinke István 45.
Dunamelléki egyházkerület 4.
Edelényi egyház 59.
Egyházak általában 40, 44, 47, 56.
Egyházkerületi leányiskola felügyelősége és tanári kara 10, 28.
Egyházkerületi pénztár 9, 24, 25, 34, 42 b), 48.
Egyházkerületi pénzügyi választmány 37, 80.
Egyházkerületi tanügyi bizottság 41, 55.
Egyházmegyei tanügyi bizottságok 41.
Enyedi Lajos Bir. VI.
Esperesek általában 41.
Ev. ref. konvent 6, 7, 42, 46, 52, 57, 58, 76.
Fejes István 45.
Felső-borsodi egyházmegye 52, 53, 61. Bir. II., III. IV.
Felső nyárádi egyház 61.
Dr. Finkey Ferencz 45.
Dr. Finkey József 45.
Frenczel Bertalan 42.

- Genfi prot. lelkészek gyűlése 36.
 Héti egyház 62.
 Hutka József 3.
 Időszaki tanács tagjai Bir. VII.
 Illyefalvi Vitéz Géza 23.
 Jenkei egyház 66.
 Keresztesi Mária 34.
 Király-helmecezi egyház 74, 76.
 Krakai János. Bir. V.
 Kurdi István. Bir. II.   •
 Ladányi János Bir. I.
 Láczaei egyház 72.
 Lelkészek általában 26, 31, 40, 41, 44, 47, 79.
 Lőkös Sándor 14.
 Meczner Béla 42 e) 45.
 Meczner Sándor 18.
 Miskolczi főgimn. előjárósága és tanári kara 35, 48.
 Missiói lelkészek és egyházak általában 42.
 Móré Gábor 66.
 Nagy-dobronyi egyház 67.
 Nagy Pál 5, 41.
 Nagypénteki Ref. társaság 44.
 Novák Lajos 45.
 Novák Sándor 22,
 Palágyi egyház 68.
 Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 37.
 Püspöki hivatal 6, 7, 13, 36, 42, 46, 57, 58, 62, 65, 69, 75, 76, 77
 Rácz Kálmán 14.
 Radácsi György 45.
 Réz László 42 a)
 Rimaszombati gimn. igazgatóság 30, 48.
 Rohoska József 20.
 Rudóbányai egyház 58.
 Sárospataki főiskolai pénztár 9, 19.
     „ Gazdasági Választmány 15, 16.
     „ Igazgató-tanács 15, 16.
     „ Irodalmi Kör 11.
     „ főiskolai tanári kar 16, 26, 48.
     „ theol. tanári kar 8.
 Sebők Dániel 80.
 Szabó István 64.
 Dr. Szabó Sándor 24.

Szakácsi István 19.

Özv. Szakal Józsefné. Bir. II.

Szalonnai egyház 60.

Székely Lajos. Bir. III.

Szentpétery Sámuel 5.

Takta-kenézi egyház 71.

Tállyal egyház 73.

Tanítók általában 41, 42, 47, 49.

Dr. Tüdős István 45.

Ujonnán választott egyházi tisztviselők 49, 50.

Ungi egyházmegye 52, 63, 64, 65, 67, 70. Bir. I. VI.

Zachar Gusztáv 30.

Zombory Andor 21.

Zoványi Jenő 20.

Zsinati bizottság 13, 45, 47, 54, 63.

Vámos-újfalusi egyház 77.

Vattay László 45.

